

KONCEPČNÍ ANALYTICKÁ STUDIE

pro skupinu 34 – Polygrafie, zpracování
papíru, filmu a fotografie

Lenka Bečvářová

KONCEPČNÍ ANALYTICKÁ STUDIE

*pro skupinu 34 – Polygrafie, zpracování papíru, filmu
a fotografie*

ING. LENKA BEČVÁŘOVÁ

NÚV, Praha 2016

Obsah

Obsah	3
1. Úvod – přehled o skupině oborů vzdělání 34	5
1.1 Přehled polygrafických oborů vzdělání	5
1.2 Počty žáků/absolventů	6
2. Výsledky provedených analýz	14
2.1 Uplatnění absolventů SŠ na trhu práce	14
2.2 Nová závěrečná zkouška ve skupině oborů vzdělání 34.....	19
2.2.1 Výsledky a hodnocení témat.....	19
2.2.2 JZZZ a zpráva ČŠI.....	21
2.2.3 JZZZ a banka úkolů	21
2.3 Výstupy projektu PŘEKVAP pro skupinu oborů vzdělání 34	22
2.3.1 Vymezení odvětvové skupiny	22
2.3.2 Produkce a přidaná hodnota.....	23
2.3.3 Produktivita práce	23
2.3.4 Propojenost s ostatními odvětvími	23
2.3.5 Přeshraniční toky produkce	24
2.3.6 Technologická úroveň, výzku, vývoj a inovace	24
2.3.7 Typologie ekonomiky odvětví	24
2.3.8 Vývoj a perspektiva odvětví	25
2.3.9 Vývoj zaměstnanosti.....	26
2.3.10 Zaměstnavatelé	27
2.4 Výsledky maturitní zkoušky/profilové maturitní zkoušky (MZ/PMZ) ve skupině oborů vzdělání 34	28
2.4.1 Výsledky společné části MZ – statistika CERMAT.....	28
2.4.2 Výsledky PMZ – projekt Kurikulum S.....	31
2.5 Analýza ŠVP s cílem zjištění využití disponibilních hodin, zaměření a inovace ŠVP	31
2.5.1 Využití disponibilních hodin ve výuce škol s polygrafickými obory vzdělání.....	31
2.5.2 Zaměření ŠVP a inovační prvky	38
2.5.3 Hodnocení škol ČŠI	39
2.6 Požadavky zaměstnavatelů.....	42

2.6.1	Úvod do NSK.....	42
2.6.2	Sektorové rady	43
2.6.3	Sektorové dohody.....	45
2.6.4	Analýzy vycházející z projektu Pospolu	45
3.	Návrh na revizi části soustavy oborů vzdělání ve skupině oborů vzdělání 34.....	47
3.1	SWOT analýza k řešení návrhu nové koncepce RVP	47
3.2	Připomínkování RVP zástupci odborných škol	51
4.	Návrh celkového uspořádání oborů vzdělání (RVP) ve skupině oborů vzdělání 34.....	52
5.	Návrh propojení RVP a PK.....	53
6.	Návrh hlavních změn a požadavků ve výsledcích vzdělávání	54
7.	Přílohy.....	59
8.	Zdroje informací.....	60
8.1	Internetové zdroje.....	60
8.2	Odvětvové studie.....	60
8.3	Výsledky projektů a šetření	60
9.	Seznamy tabulek a grafů	61
9.1	Seznam tabulek.....	61
9.2	Seznam grafů	62

1. Úvod – přehled o skupině oborů vzdělání 34

Cílem této studie je poskytnout komplexní informace o skupině oborů vzdělání **34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie** ve vztahu ke kurikulárním dokumentům pro střední odborné vzdělávání. Součástí studie je mj. posouzení současného stavu rámcových vzdělávacích programů (RVP), evidence stavu žáků polygrafických oborů vzdělání a jejich uplatnění na trhu práce, evidence změn při inovacích školních vzdělávacích programů (ŠVP) škol, vyučujících polygrafické obory vzdělání, návrh změn v RVP tak, aby vyhovovaly moderním formám výuky i současným trendům vývoje polygrafické výroby.

Polygrafie je definována jako výrobní obor, který zpracovává a tiskem rozmnožuje textové a obrazové předlohy. Hlavními produkty jsou knihy, noviny, časopisy a komerční a příležitostné tiskoviny. V současnosti tvoří významnou skupinu produktů také potiskované obaly. Základní schéma výroby tiskovin zpracováním vstupních podkladů zahrnuje tři postupné kroky: přípravu tisku (prepress), tisk (press) a dokončovací zpracování (postpress).

V ČR se výuce polygrafie věnuje několik středních škol, na úrovni vysokého školství lze obor studovat na Katedře polygrafie a fotofyziky Fakulty chemicko-technologické na Univerzitě Pardubice a dále na VOŠ grafické (součást VOŠ grafické a SPŠ grafické v Praze 1) a VOŠ obalové techniky (součást VOŠ obalové techniky a SŠ ve Štětí). Hlavním polygrafickým produktům a způsobu jejich výroby odpovídají v oblasti polygrafie příslušné obory vzdělání, různou měrou zastoupené ve všech kategoriích vzdělání E, H, M a L (L0, L5). Specifikací polygrafických oborů vzdělání je existence tří sobě odpovídajících a na sebe navazujících oborů vzdělání v kategoriích vzdělání H a L (pro tiskaře, grafiky a knihaře).

1.1 Přehled polygrafických oborů vzdělání

Do skupiny oborů vzdělání 34 řadíme celkem 12 oborů vzdělání (OV) (viz **Tabulka 1**):

- 1 OV v kategorii vzdělání E (úroveň EQF 2) - pro knihaře
- 3 OV v kategorii vzdělání H (EQF 3) - pro tiskaře, grafika a knihaře
- 2 OV v kat. vzdělání M (EQF 4) - pro polygrafické vzdělání a pro obalovou techniku
- 4 OV v kat. vzdělání L0 (EQF 4) - pro tiskaře, grafika, knihaře a fotografa
- 2 nástavbové OV v kat. vzdělání L5 (EQF 4) - pro polygrafické vzdělání a pro fotografa

Kód oboru vzdělání	Název oboru vzdělání	Kód oboru vzdělání	Název oboru vzdělání
34-57-E/01	Knihářské práce	34-52-L/01	Tiskař na polygrafických strojích
34-52-H/01	Tiskař na polygrafických strojích	34-53-L/01	Reprodukční grafik pro média
34-53-H/01	Reprodukční grafik	34-56-L/01	Fotograf
34-57-H/01	Knihář	34-57-L/01	Technik dokončovacího zpracování tiskovin
34-41-M/01	Polygrafie	34-41-L/51	Polygrafický průmysl
34-42-M/01	Obalová technika	34-56-L/51	Fotograf

Tabulka 1: Polygrafické obory vzdělání

1.2 Počty žáků/absolventů

Mezi odborným vzděláváním a trhem práce existuje úzká vazba. Jedním z hlavních cílů vzdělávání je poskytovat žákům kvalifikaci vhodnou pro uplatnění na trhu práce. Ve školách žáci získávají všeobecné i odborné vědomosti a dovednosti – kompetence, které jim mají umožnit dobré budoucí pracovní uplatnění. Vzdělávání tím vlastně formuje budoucí nabídku kvalifikované pracovní síly. V ideálním případě by měla existovat rovnováha mezi nabídkou nových pracovních sil na jedné straně a poptávkou zaměstnavatelů na straně druhé. Informace o potřebách a požadavcích zaměstnavatelů a trhu práce a o připravenosti a úspěšnosti absolventů škol při přechodu do pracovního života jsou v NÚV zpracovávány v publikacích věnovaných jednotlivým skupinám oborů a jsou dostupné na webových stránkách. Zmíněné materiály vznikly postupně pro odvětví: strojírenství, elektrotechnika, stavebnictví, zemědělství, ekonomika, obchod, služby a gastronomie. Pro odvětví polygrafie, které patří k odvětvím s relativně malým zastoupením škol a žáků v oboru, dosud takováto publikace chybí. Zdrojovým materiálem pro tuto studii tedy byly informace obsažené v Informačním systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA) na <http://www.infoabsolvent.cz> (viz **Tabulka 2**) a Přehledy o počtech žáků podle kategorií, skupin oborů a oborů středního a vyššího odborného vzdělávání - školní roky 2015/2016 a 2016/2017 (viz **Tabulka 3**).

Obor vzdělání	Plánovaný počet žáků 2017/2018	Počet přijatých žáků 2016/2017	Počet absolventů 2015	Počet škol nabízejících tento obor vzdělání	% přijímaných žáků v dané kategorii vzdělání
34-57-E/01 Knihařské práce	51	18	10	5	
Celkem kategorie vzdělání E	51	18	10		0,6 %
34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích	105	50	47	5	
34-53-H/01 Reprodukční grafik	186	135	72	9	
34-57-H/01 Knihař	93	38	41	7	
Celkem kategorie vzdělání H	384	223	160		0,6 %
34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích	64	33	13	5	
34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média	320	277	192	9	
34-56-L/01 Fotograf	234	154	93	8	
34-57-L/01 Technik dokončovacího zpracování tiskovin	14	5	5	1	
Celkem kategorie vzdělání L	632	469	303		7 %
34-41-M/01 Polygrafie	135	112	83	5	
34-42-M/01 Obalová technika	190	113	86	7	
Celkem kategorie vzdělání M	325	225	169		0,4 %
Celkem všechny kategorie vzdělání	1392	935	642		

Tabulka 2: Počet přijímaných žáků a počet škol ve skupině oborů vzdělání 34

Obor vzdělání	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	Celkem žáků	Nově přijatí žáci	Absolventi
34-57-E/01 Knihařské práce	20/17	21/16	4/17	0/0	45/50	19/16	10/3
34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích	37/35	37/34	32/42	0/0	106/111	31/32	31/27
34-53-H/01 Reprodukční grafik	120/109	109/107	79/108	0/0	308/324	108/98	41/57
34-57-H/01 Knihař	36/30	30/27	25/25	0/0	91/82	34/24	26/21
34 - H, E celkem	213/191	197/184	140/192	0/0	550/567	192/170	108/108
Všechny SOV ¹					88543/86049	30118/29286	22260/20741
34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích	34/29	0/0	0/0	0/0	34/29	34/29	16/26
34-53-H/01 Reprodukční grafik	38/38	0/0	0/0	0/0	38/38	38/37	31/26
34-57-H/01 Knihař	24/16	0/0	0/0	0/0	24/16	24/16	15/11
34 – zkrácené s VL² celkem	96/83	0/0	0/0	0/0	96/83	96/82	62/63
Všechny SOV					1111/979	1055/914	669/605
34-41-M/01 Polygrafie	81/111	91/75	91/84	62/90	325/360	81/111	83/52
34-42-M/001 Obalová technika	0/0	0/0	0/0	4/0	4/0	0/0	0/0
34-42-M/01 Obalová technika	97/125	94/83	73/89	102/78	366/375	93/120	82/74
34 – M celkem	178/236	185/158	164/173	168/168	695/735	174/231	165/126
Všechny SOV					15235/15333	40182/40831	29783/27285
34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích	17/33	32/17	23/33	37/23	109/106	17/33	13/16
34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média	229/233	203/223	219/211	228/220	879/887	225/231	192/148
34-56-L/01 Fotograf	195/166	150/158	156/147	155/154	656/625	190/158	93/96
34-57-L/01 Technik dokončovacího zpracování tiskovin	7/8	10/6	5/10	9/5	31/29	6/7	5/4
34 - L0 celkem	448/440	395/404	403/401	429/402	1675/1647	438/429	303/264
Všechny SOV					23307/23026	6248/6005	3707/3149

¹ SOV – skupina oborů vzdělání

² VL – výuční list

34-41-L/51 Polygrafický průmysl	/7	/0	/0	/0	/7	/7	/0
34 – L5 celkem	/7	/0	/0	/0	/7	/7	/0
Všechny SOV					/9745	/5444	/1554
34-42-M/01 Obalová technika	9/0	0/0	0/0	0/0	9/0	9/0	4/6
34 – zkrácené s MZ³ celkem	9/0	0/0	0/0	0/0	9/0	9/0	4/6
Všechny SOV					254/185	204/162	123/136
34 - celkem	944/957	777/746	707/766	597/570	3025/3039	909/919	642/567
Všechny SOV					298729/ 294066	92063/ 90332	63910/ 58553

Tabulka 3: Přehled o počtech žáků ve skupině oborů vzdělání 34 ve srovnání se všemi skupinami oborů vzdělání – školní r. 2015-16 (k 4. 1. 2016) / školní r. 2016-17 (ke 2. 1. 2017) – denní studium

Vývoj počtu absolventů se liší podle situace ve vývoji přijímaných žáků do středoškolského vzdělávání. Několik posledních let trvá pokles počtu žáků přijatých do oborů středního vzdělávání a jeho vliv se v současnosti projevuje na poklesu počtu absolventů. Spolu s narůstajícím podílem přijímaných studentů do terciárního studia (VŠ, VOŠ) to vyvolává nespokojenost zaměstnavatelů zejména v souvislosti s ožíváním ekonomiky a nárůstem potřeby nových pracovníků.

Snížení počtu absolventů v oborech vzdělání s MZ je mj. ovlivněno novou formou MZ, kde jejich vysoká neúspěšnost snižuje počty absolventů nástaveb.

Klesající tendence počtu absolventů v průběhu nedávných čtyř let (2012-2015) napříč téměř všemi skupinami oborů vzdělání znázorňují **Grafy 1, 2, 3, 4**. Pro skupinu oborů vzdělání 34, kterou řadíme ke skupinám s malým počtem žáků, plynou tyto závěry:

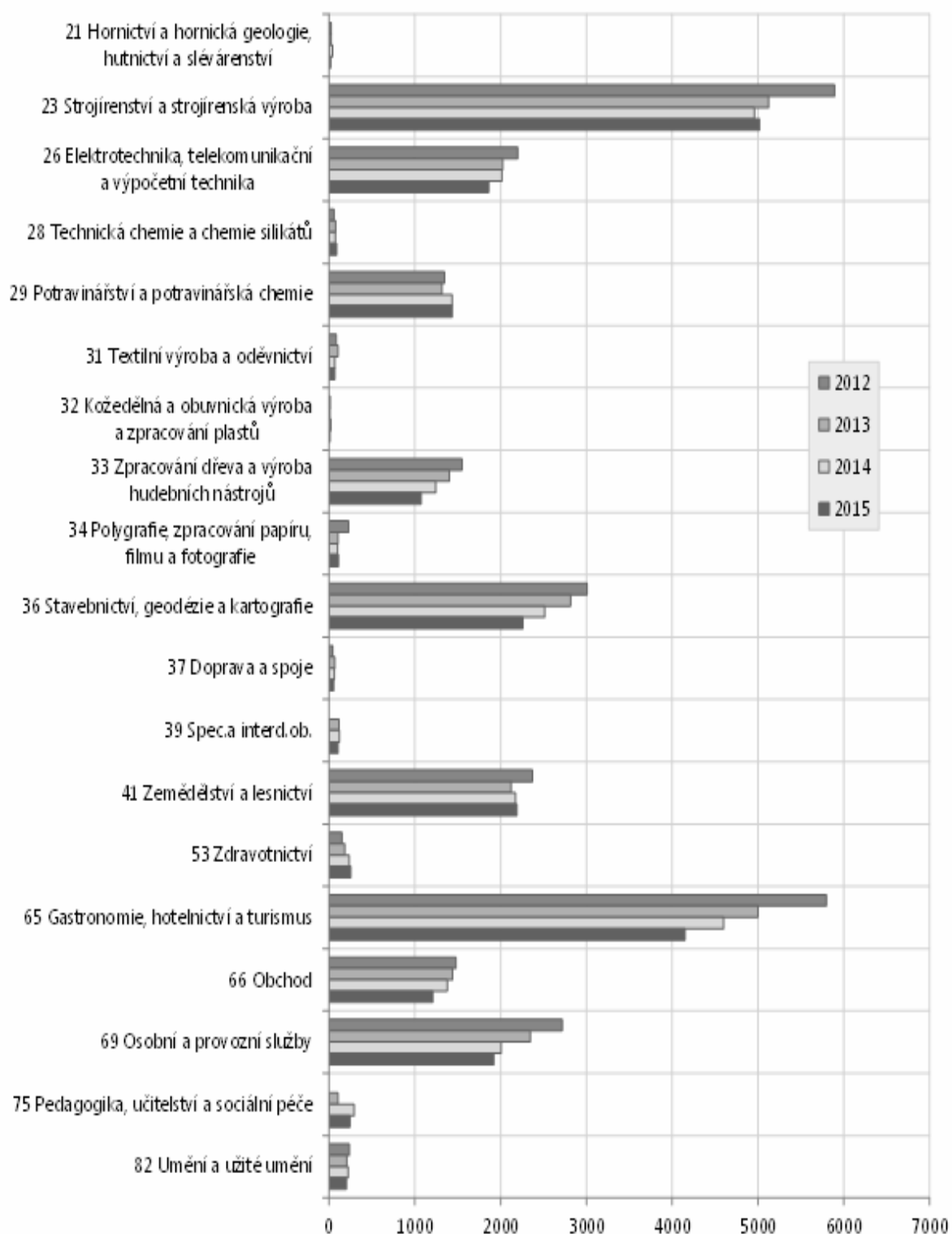
- Absolventi se středním vzděláním s výučním listem (**kategorie vzdělání H a E**) představovali před rokem 2000 všeobecně největší skupinu absolventů, od té doby dochází k poklesu jejich počtu. Skupina oborů vzdělání 34 má přitom za skupinami s největším počtem absolventů (23 a 65) odstup téměř 1000 absolventů.
- Žáků se středním vzděláním s maturitní zkouškou (MZ), kteří zároveň absolvovali odborný výcvik (**kategorie vzdělání L0**), a jsou tedy připraveni pro výkon náročných dělnických povolání, je na trhu práce stále nedostatek. Jejich podíl se výrazně snížil

³ MZ – maturitní zkouška

v r. 2011 zavedením nové MZ. Oproti nejpočetnějším skupinám oborů vzdělání 23 a 26 má skupina oborů vzdělání 34 méně než polovinu počtu absolventů. Přestože ve školním r. 2014/2015 vykazala výrazný nárůst, ve školním r. 2016/2017 počet jejich absolventů opět klesl pod hodnotu 300.

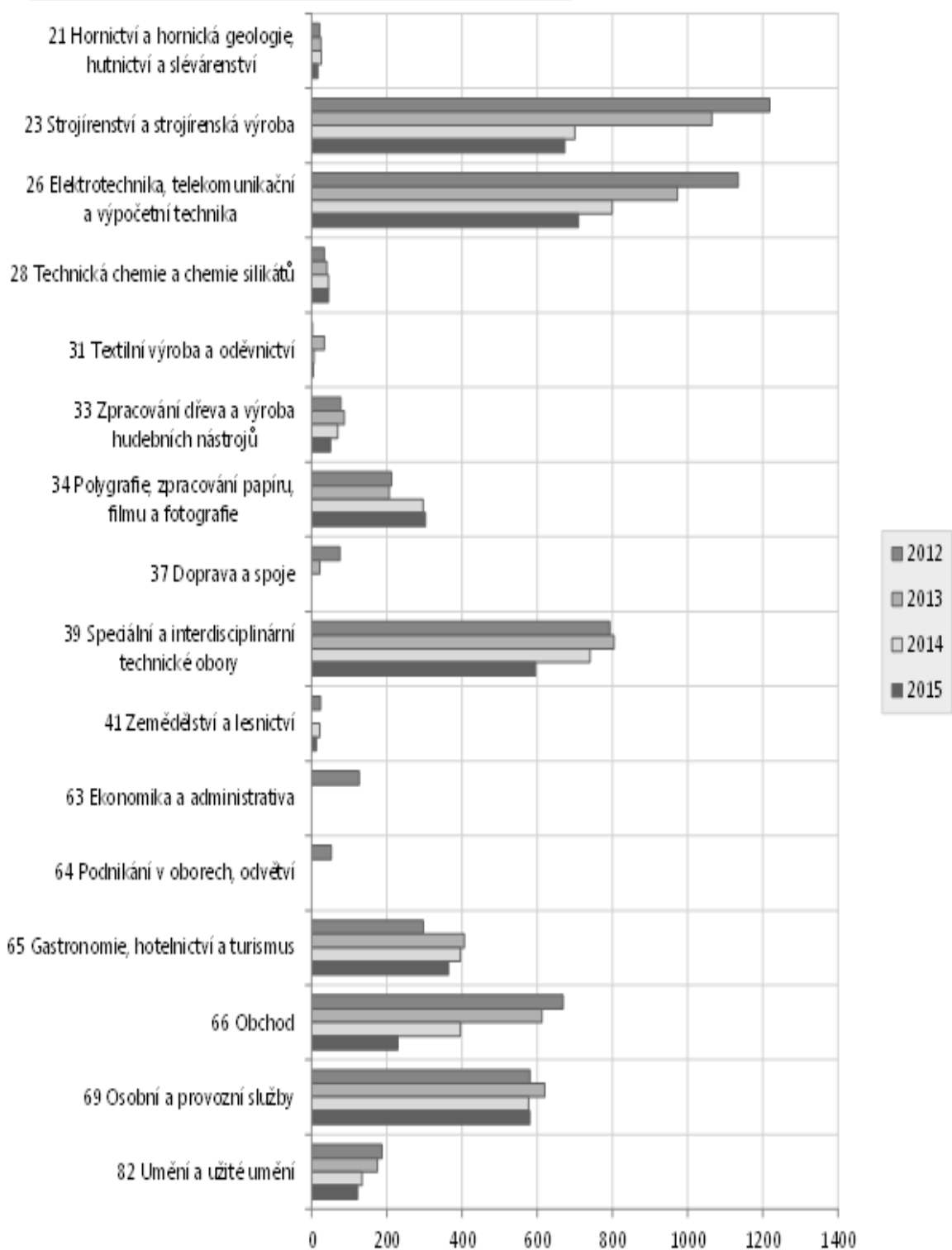
- Oborová struktura absolventů se středním vzděláním s maturitní zkouškou, bez odborného výcviku (**kategorie vzdělání M**) je nejčlenitější. Z toho skupina oborů vzdělání 34 má méně než 130 absolventů a klesající tendenci. Výrazné snížení počtu absolventů je patrné u nástavbových oborů vzdělání (**kategorie vzdělání L5**), které je důsledkem zavedení nové MZ. Absolventi této kategorie vzdělání novou MZ nezvládají, ve skupině oborů vzdělání již není ve školním r. 2016/2017 žádný absolvent.

Střední vzdělání s výučním listem - H, E
Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů

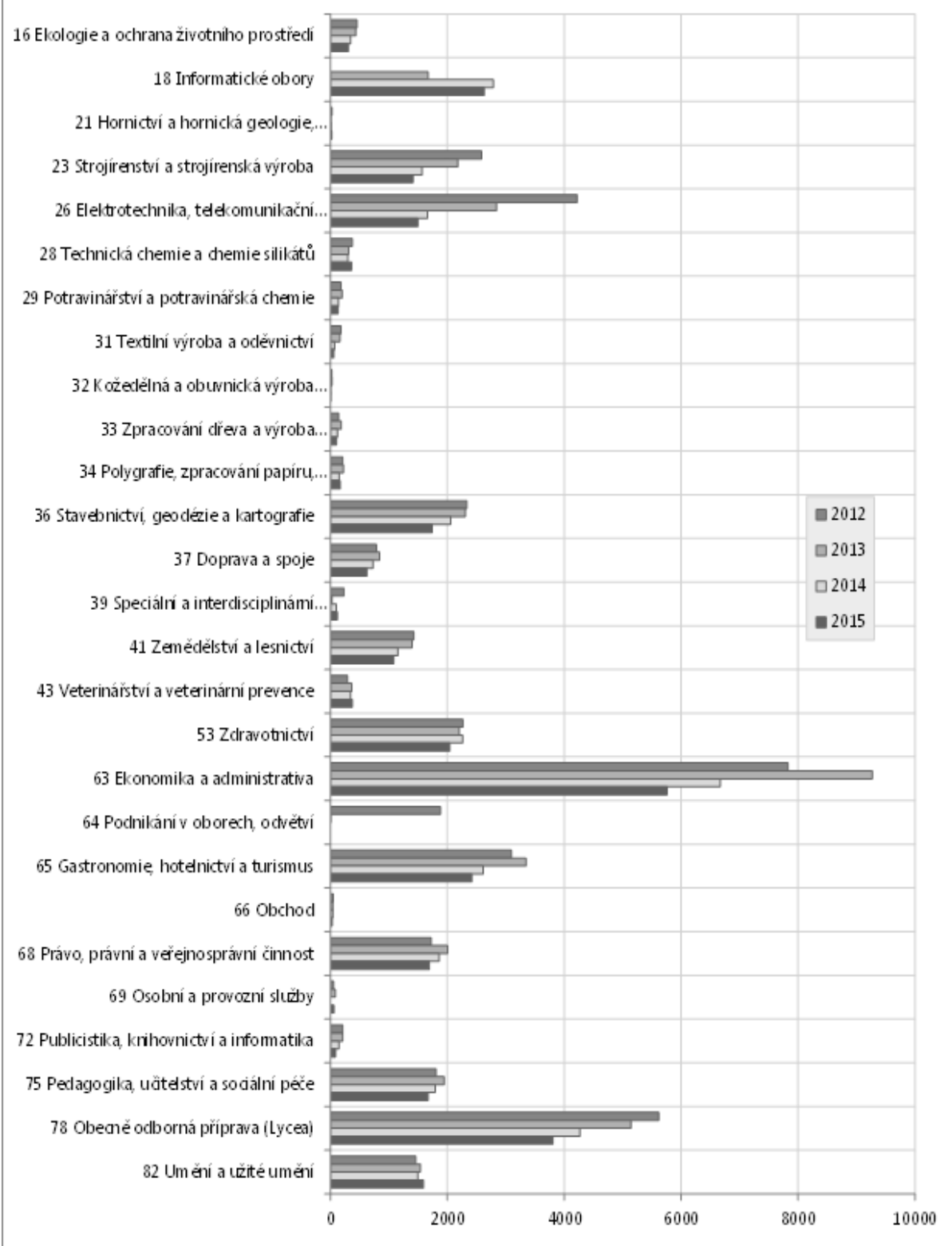
Graf 1: Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů vzdělání - kategorie vzdělání H a E

Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O
Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů

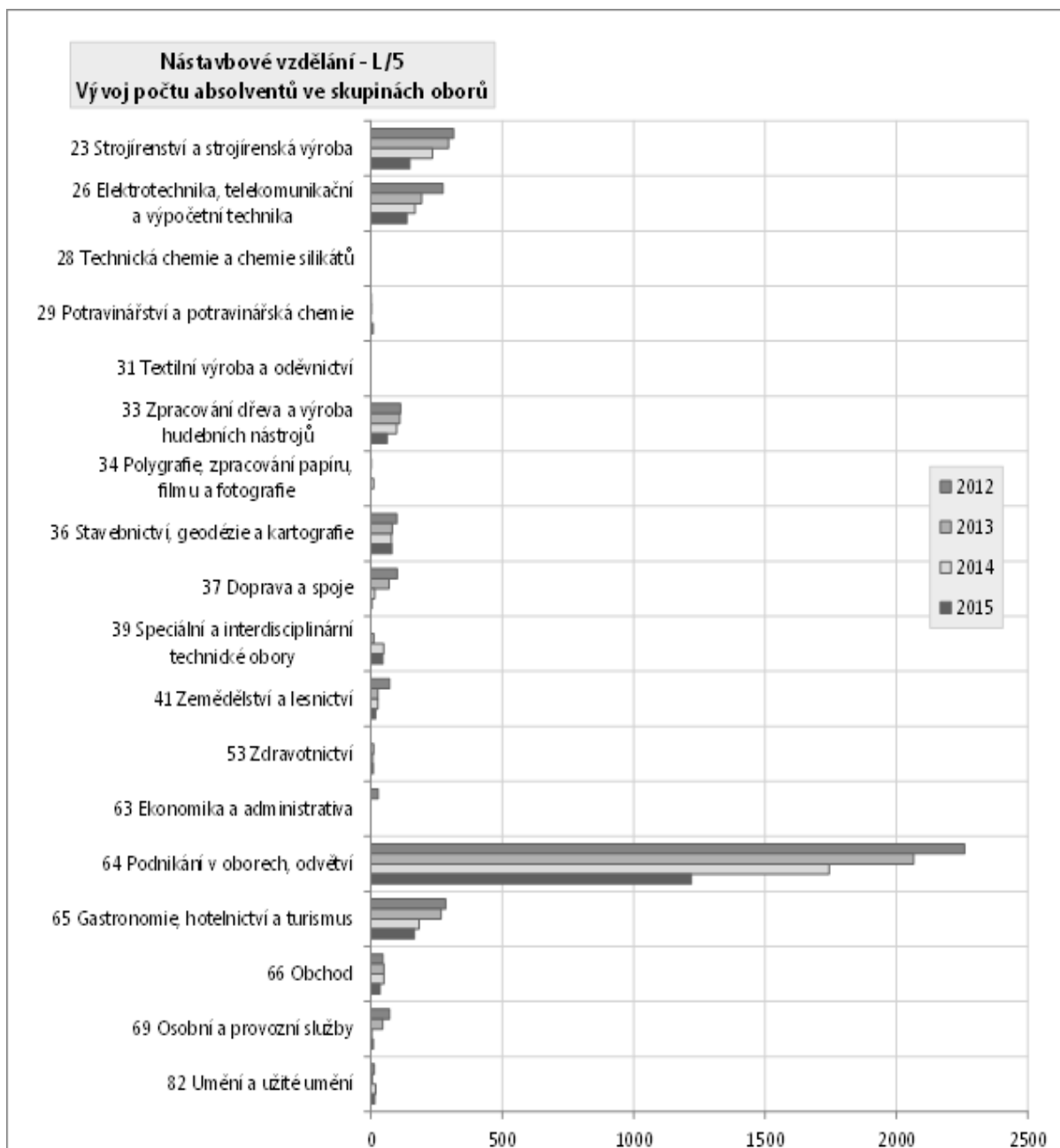

Graf 2: Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů vzdělání - kategorie vzdělání LO

Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M
Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů

Graf 3: Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů vzdělání - kategorie vzdělání M

Graf 4: Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů vzdělání - kategorie vzdělání L5

2. Výsledky provedených analýz

2.1 Uplatnění absolventů SŠ na trhu práce

Informace o uplatnění absolventů škol na trhu práce, o úspěšnosti absolventů při přechodu do pracovního života a o nezaměstnanosti absolventů byly opět z důvodu dosud neexistující souhrnné publikace NÚV pro skupinu oborů Polygrafie čerpány z Informačního systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA) na <http://www.infoabsolvent.cz> (Tabulka 4).

Obor vzdělání (OV)	Nezaměstnaní absolventi 04/2016	Míra nezaměstnanosti 04/2016	Míra nezaměstnanosti 04/2015	Změna v míře nezaměstnanosti mezi 2015 a 2016
34-57-E/01 Knihařské práce	3	30 %	20 %	10 %
Celkem kategorie vzdělání E	3	30 %	20 %	10 %
34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích	2	4,3 %	6,1 %	-1,9 %
34-53-H/01 Reprodukční grafik	9	12,5 %	13,3 %	-0,8 %
34-57-H/01 Knihař	7	17,1 %	9,1 %	8 %
Celkem kategorie vzdělání H	18	11,3 %	9,4 %	1,8 %
34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích	1	7,7 %	11,8 %	-4,1 %
34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média	20	10,4 %	15,2 %	-4,8 %
34-56-L/01 Fotograf	21	22,6 %	20,9 %	1,7 %
34-57-L/01 Technik dokončovacího zpracování tiskovin	0	0 %	0 %	0 %
Celkem kategorie vzdělání L	42	13,9 %	16,2 %	-2,4 %
34-41-M/01 Polygrafie	5	6 %	14,5 %	-8,4 %
34-42-M/01 Obalová technika	8	9,3 %	10,4 %	-1,1 %
Celkem kategorie vzdělání M	13	7,7 %	12,7 %	-5 %
Celkem všechny kategorie vzdělání	76	11,8 %		

Tabulka 4: Nezaměstnanost absolventů středních škol s polygrafickými obory vzdělání

Nezaměstnanost absolventů lze porovnávat z hlediska úrovně vzdělání a skupin oborů vzdělání. Míra nezaměstnanosti absolventů vyjadřuje, kolik procent absolventů zůstalo bez zaměstnání a přihlásilo se do evidence na úřadech práce. Hodnoty míry nezaměstnanosti za rok 2016 vycházejí z počtu nezaměstnaných absolventů, kteří ukončili studium v tomto roce a počtu absolventů, kteří ukončili studium v roce 2015.

Z níže uvedené **Tabulky 5** vyplývá, že v roce 2013 došlo v nezaměstnanosti absolventů škol k poměrně výraznému zhoršení situace v důsledku druhé vlny ekonomické recese, od té doby

už pozorujeme jednoznačné zlepšování situace. V poklesu míry nezaměstnanosti absolventů škol se odráží výrazně se zlepšující ekonomická situace a příznivější podmínky na pracovním trhu. V uplatnitelnosti absolventů na pracovním trhu hraje svou roli stále nižší počet žáků v populačním ročníku a také zavedení státní maturitní zkoušky.

Kategorie vzdělání	2016	2015	2014	2013	2012
Nižší střední vzdělání s výučním listem – E	16,0 %	21,7 %	26,0 %	35,6 %	29,2 %
Střední vzdělání s výučním listem – H	9,1 %	12,6 %	16,5 %	26,2 %	15,1 %
Střední odborné s MZ a OV – L/0	10,6 %	13,2 %	14,2 %	19,3 %	12,4 %
Nástavbové vzdělání – L/5	10,6 %	15,2 %	18,5 %	29,6 %	17,6 %
Střední odborné s MZ – M	7,5 %	9,6 %	11,6 %	14,8 %	9,0 %
Gymnaziální vzdělání – K	3,1 %	3,8 %	4,4 %	4,1 %	3,1 %
Vyšší odborné vzdělání – N	5,2 %	7,5 %	10,2 %	11,9 %	7,9 %

Tabulka 5: Míra nezaměstnanosti absolventů všech skupin oborů 2012-2016 - stav k dubnu 2016

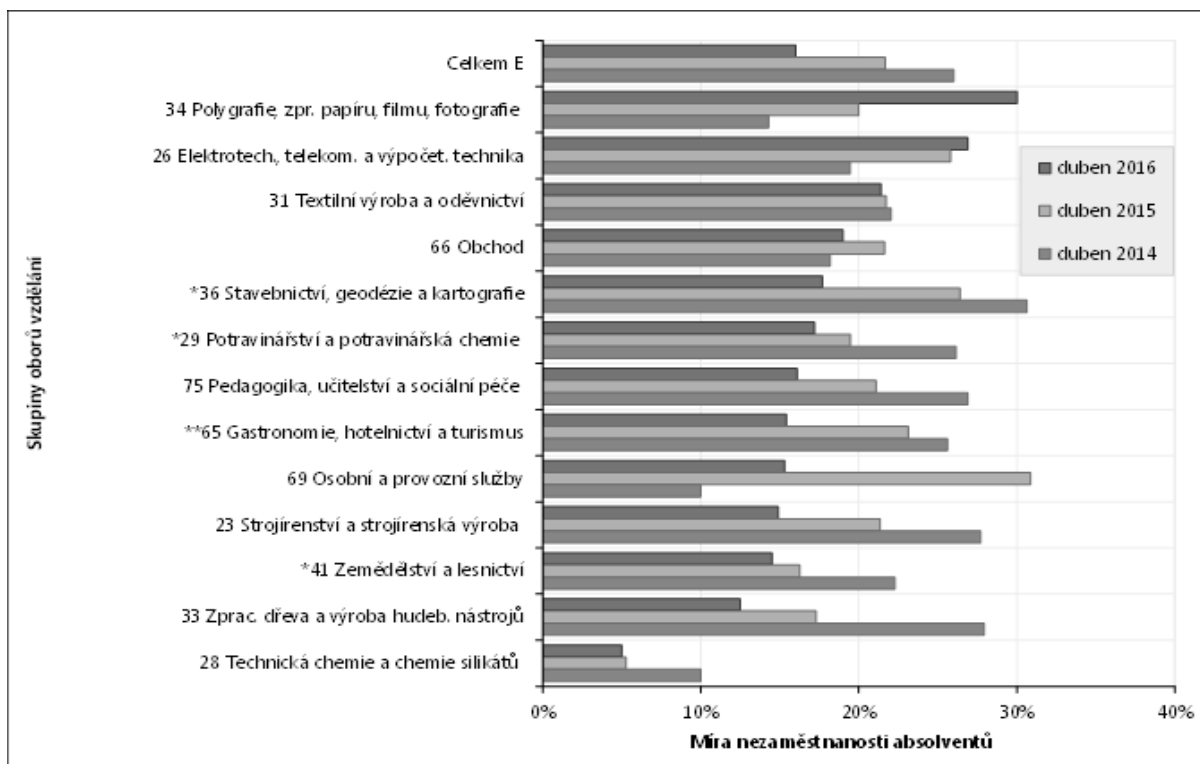
Následující grafy naznačují údaje o nezaměstnanosti absolventů v členění podle skupin oborů vzdělání v jednotlivých kategoriích vzdělání. Co se týče míry nezaměstnanosti absolventů kategorií vzdělání E, H, L0, patří skupina oborů vzdělání 34 Polygrafie k těm, v nichž byly v dubnu 2016 zaznamenány poměrně vysoké hodnoty, přičemž u kategorií vzdělání H a L0 jsou hodnoty příznivější:

- E – 30,0 %, nárůst o 10,0 procentního bodu (p. b.) (viz **Graf 5**)
- H – 11,3 %, nárůst o 1,9 p. b. (viz **Graf 6**)
- L0 – 13,9 %, pokles (viz **Graf 7**)

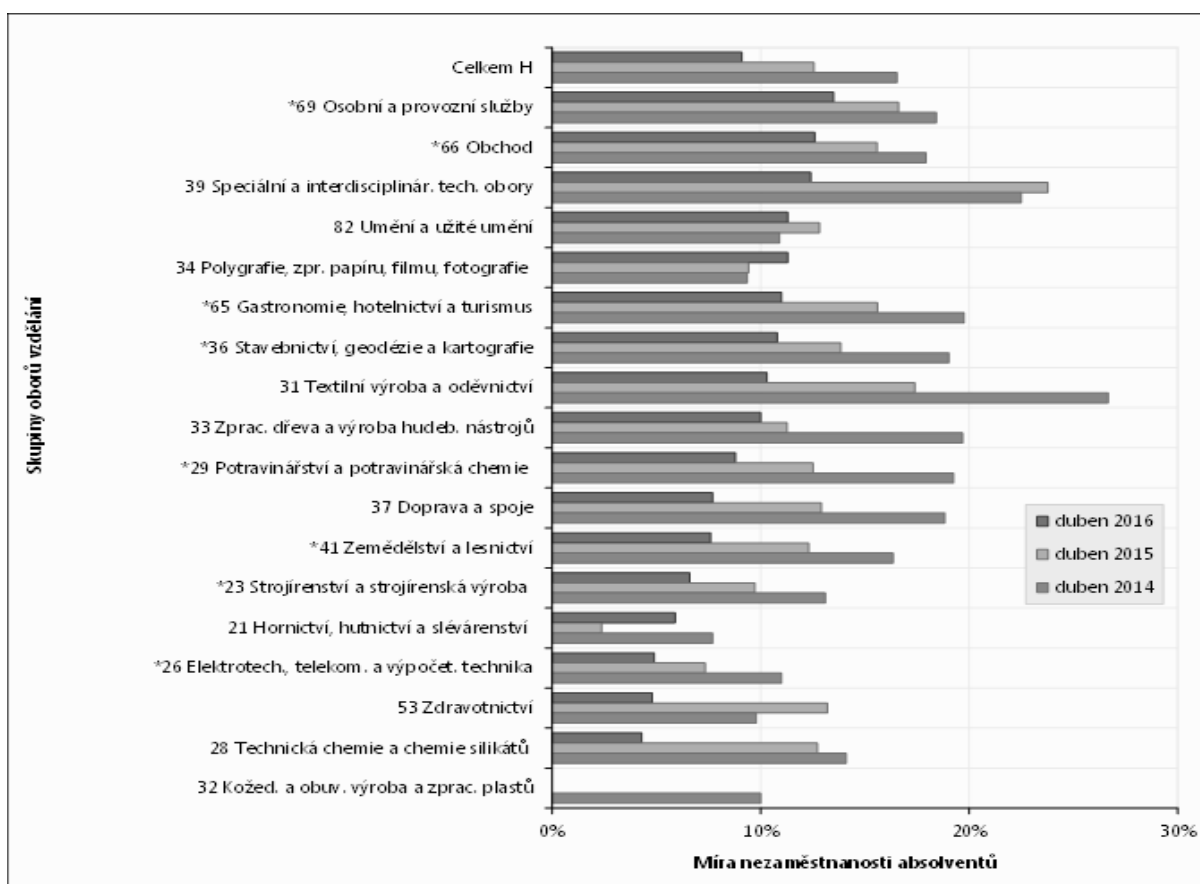
U kategorie vzdělání L5 byly u skupiny oborů vzdělání 34 Polygrafie naopak zaznamenány nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů:

- L5 – 3,3 %, pokles o 24 p. b. (viz **Graf 8**)

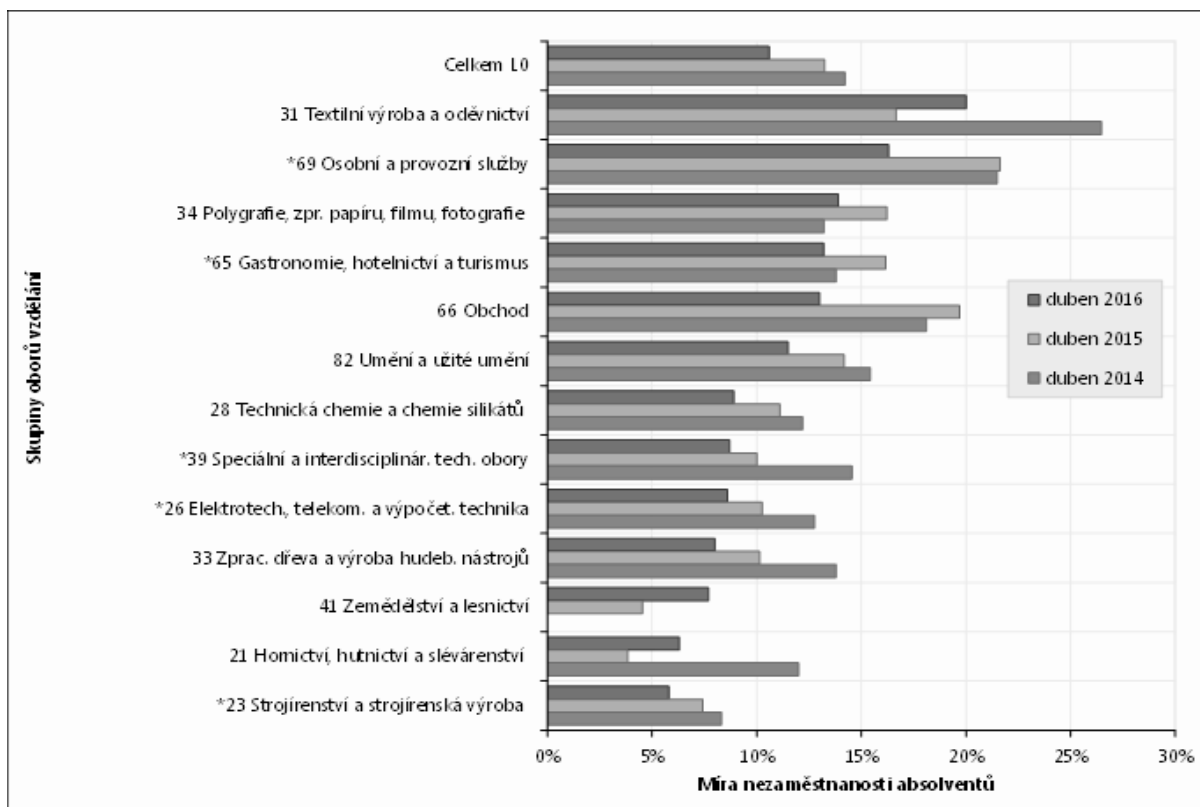
U kategorie vzdělání M byl u skupiny oborů vzdělání 34 Polygrafie zaznamenán pokles hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů (viz **Graf 9**).

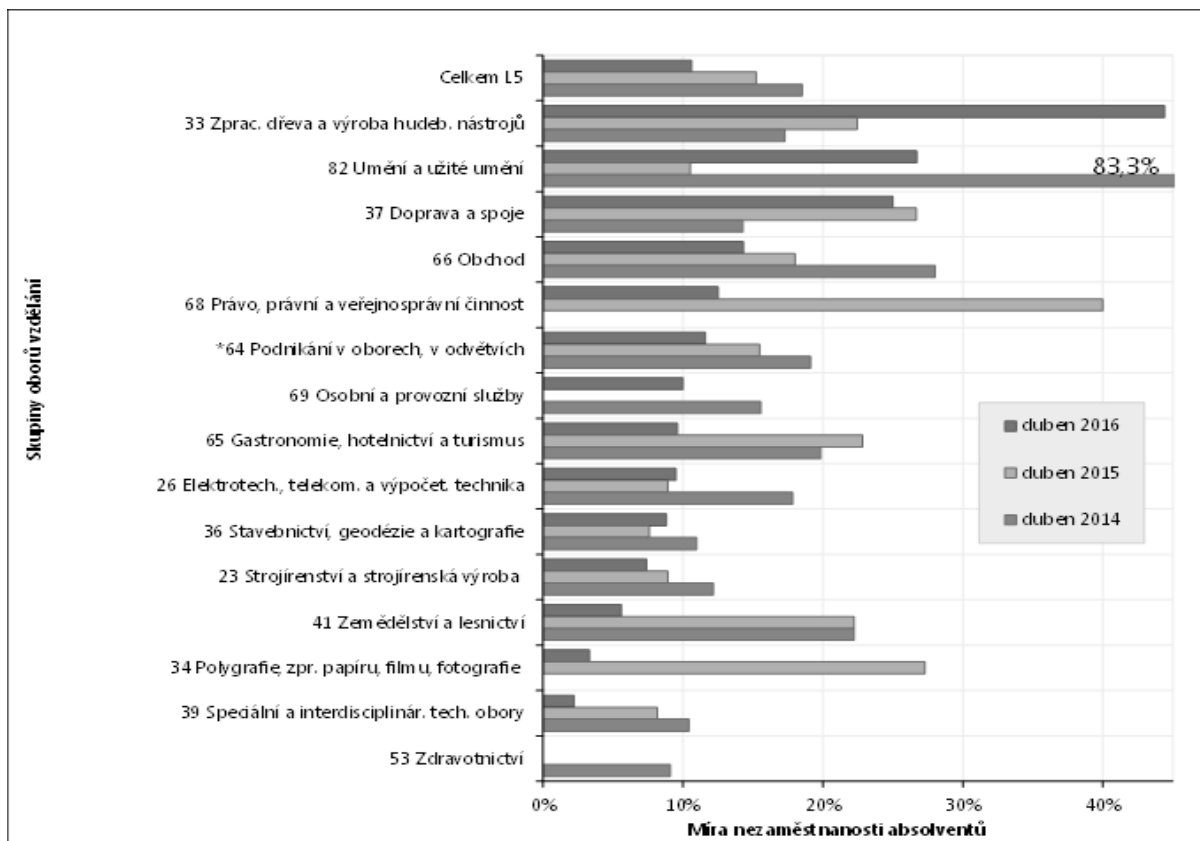
Graf 5: Míra nezaměstnanosti absolventů - kategorie vzdělání E

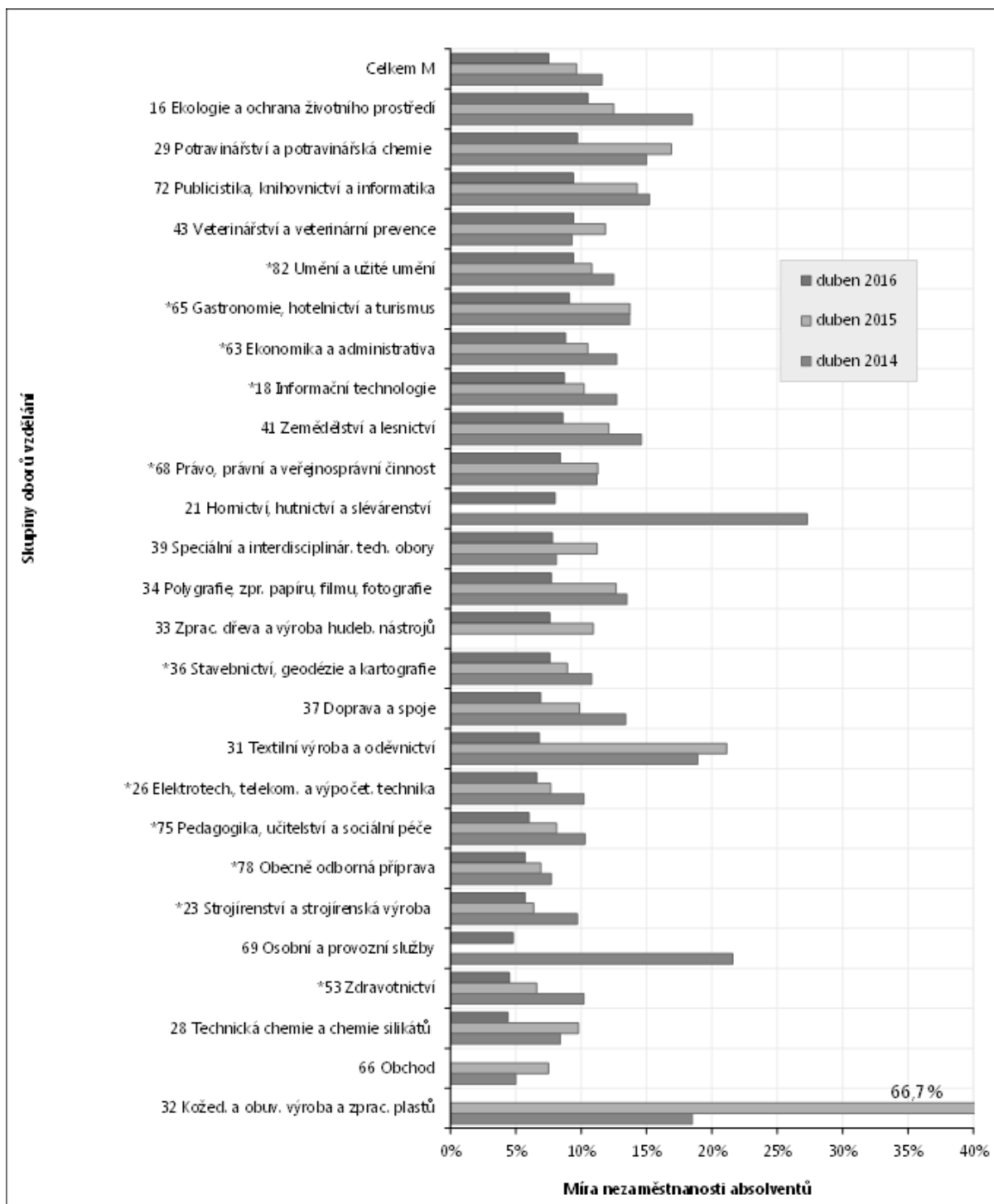
Graf 6: Míra nezaměstnanosti absolventů – kategorie vzdělání H

Graf 7: Míra nezaměstnanosti absolventů – kategorie vzdělání L0

Graf 8: Míra nezaměstnanosti absolventů – kategorie vzdělání L5

Graf 9: Míra nezaměstnanosti absolventů – kategorie vzdělání M

2.2 Nová závěrečná zkouška ve skupině oborů vzdělání 34

2.2.1 Výsledky a hodnocení témat

Podstatou Nové závěrečné zkoušky (NZZ) je jednotné zadání závěrečných zkoušek (JZZZ), které bylo vytvořeno pro každý obor vzdělání kategorie H a E. Na jeho vývoji spolupracovali

učitelé SOŠ a SOU s odborníky z praxe. Ve skupině oborů vzdělání 34 se JZZZ týká čtyř oborů vzdělání (viz **Tabulka 6**).

Kód oboru vzdělání (RVP)	Název oboru vzdělání
34-57-E/01	Knihářské práce
34-52-H/01	Tiskař na polygrafických strojích
34-53-H/01	Reprodukční grafik
34-57-H/01	Knihář

Tabulka 6: Polygrafické obory vzdělání, které realizují JZZZ

Sjednocení požadavků na obsah závěrečné zkoušky zvyšuje srovnatelnost výsledků vzdělávání v oborech vzdělání s výučním listem a má významný vliv na kvalitu přípravy žáků a jejich dobré uplatnění v praxi. Od školního roku 2009/10 jsou v březnu každého roku jednotná zadání zpřístupňována na webovém portálu všem školám. Školy se mají možnost k tématům vyjadřovat formou připomínek.

Z NZZ vycházejí dva typy dat:

- hodnocení témat, kdy školy hodnotí téma známkou
- známky žáků podle témat v písemné, praktické a ústní zkoušce (tato data nejsou transparentní, neboť zpětná vazba ze škol je na dobrovolné bázi, odpovídá cca 35 % škol).

Analytická studie o NZZ, která by obsahovala statistická data z výkazů, analýzu stávajících RVP a kvalifikačních standardů, analýzu soustav oborů, informace, jak jsou používána témata z NZZ školami, resp. prostupnost témat v jednotlivých oborech, nebyla pro oblast polygrafie zatím zpracována. Z historie i současného stavu závěrečných zkoušek pro střední odborné školy lze uvést toto:

- V 80. letech se vyučovaly polygrafické obory vzdělání jako 4leté bez maturitní zkoušky.
- U oborů vzdělání *34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích* a *34-57-H/01 Knihář* se projevuje snaha řady škol témata si zjednodušit – vypustit výpočty a tím snížit úroveň témat.
- U oboru vzdělání *34-57-H/01 Knihář* témata kolidují s oborem vzdělání v kategorii vzdělání E *34-57-E/01 Knihářské práce*, který by měl být zachován zejména pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

- Pro obor vzdělání 34-57-H/01 *Knihář* se v současné době připravují dvě zaměření – pro ruční a strojové zpracování.
- Obor vzdělání 34-53-H/01 *Reprodukční grafik* z hlediska témat ZZ koliduje částečně s oborem vzdělání 82-41-M/02 *Užitá fotografie a média*. Zatímco ovšem profese reprodukční grafik se zabývá detailně technickou stránkou tisku, absolvent oboru vzdělání *Užitá fotografie a média* se zabývá spíše uměleckým efektem. Zmiňované obory vzdělání se vyučují na různých typech škol (Reprodukční grafik na polygrafických školách, Užitá fotografie a média na uměleckých školách). Mohly by mít společné všeobecně vzdělávací předměty a také některé předměty odborné.

2.2.2 JZZZ a zpráva ČŠI

Ve školním roce 2014/2015 střední školy s učebními obory vzdělání (kategorie vzdělání E, H) poprvé povinně realizovaly závěrečnou zkoušku (ZZ) podle jednotného zadání. V tomtéž školním roce i ve školním roce 2015/2016 provedla ČŠI kontrolu organizace a průběhu JZZZ. Kromě kontroly dodržování právních předpisů ČŠI zjišťovala informace o podmínkách, průběhu a hodnocení částí NZZ. Ve skupině oborů vzdělání 34 se inspekční činnost dotkla pěti oborů vzdělání, u žádného z nich neshledala pochybení. Jako pozitivní byla hodnocena přítomnost odborníka z praxe u ZZ. U polygrafických oborů vzdělání ČŠI neshledala zvýšené náklady na realizaci praktické části NZZ. Samozřejmě je ale co zlepšovat. V rámci spolupráce středních odborných škol a firem by bylo žádoucí, aby se praktická část NZZ konala přímo ve firmách a její součástí byla samostatná odborná práce.

U písemné zkoušky vybírá ředitel školy z jednotného zadání pro řádný termín nejméně tři témata, z nichž si žák jedno volí. ČŠI zjistila, že v 56,3 % z celkového počtu kontrolovaných oborů vzdělání některé téma ve volbě žáků převažovalo. Žáci si přirozeně vybírali témata, která se jim jevila jako nejsnadněji zpracovatelná a nejméně náročná. Této skutečnosti by měla předejít písemná část JZZZ generovaná z databanky úkolů (viz kapitola 2.2.3.).

2.2.3 JZZZ a banka úkolů

Projekt NZZ_2 připravil školy na povinné JZZZ. Současně rozvinul informační systém, který generuje úkoly z databanky úkolů (DTB) přímo pro konkrétního žáka a umožní skládat písemnou zkoušku na počítači (PC). Některé školy si tento způsob zkoušek pochvalují. Mnozí žáci mají nečitelné písmo, takže v elektronické podobě se jejich práce lépe hodnotí.

U oborů vzdělání s výučním listem kategorie vzdělání H a E dochází postupně k převodu témat písemné části NZZ do DTB. V oblasti polygrafie budou v roce 2017 převedeny do DTB všechna JZZZ.

2.3 Výstupy projektu PŘEKVAP pro skupinu oborů vzdělání 34

2.3.1 Vymezení odvětvové skupiny

K hlavním cílům projektu PŘEKVAP (Předvídání kvalifikačních potřeb) patřilo jednak zmapování situace ohledně předvídání kvalifikačních potřeb trhu práce na národní úrovni a jednak vytvoření návrhu modelu nového odborného pracoviště Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), které by se svou činností zaměřovalo na problematiku prognózování vývoje trhu práce a jeho potřeb a zajišťovalo kooperaci mezi všemi zúčastněnými aktéry. Projekt realizovaly MPSV a Fond dalšího vzdělávání (FDV) spolu s dalšími aktéry v roce 2015.

Výstupy projektu se věnují profilům skupin odvětví. Pro oblast polygrafie přicházejí v úvahu dvě odvětvové studie:

- a) 2c-Dřevozpracující, papírenský a tiskárenský průmysl
- b) 4a-Vydavatelské a mediální činnosti.

Příslušné odvětvové skupiny jsou vymezeny takto:

ad a)

- CZ-NACE (sekce C – Zpracovatelský průmysl) oddíl 16 - Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku
- **CZ-NACE oddíl 17 – Výroba papíru a výrobků z papíru** (zahrnuje výrobu buničiny, papíru a konečných – i potištěných - výrobků z papíru)
- **CZ-NACE oddíl 18 – Tisk a rozmnožování nahaných nosičů** (zahrnuje tisk novin, knih, periodik, obchodních formulářů, pohlednic a jiných materiálů a s tím související činnosti, např. vazbu knih, výrobu tiskových desek a snímání dat)

ad b)

- **CZ-NACE oddíl 58 – Vydavatelské činnosti** (zahrnuje vydávání knih, brožur, letáků a podobných tiskařských výrobků, slovníků a encyklopedií, atlasů, map a jiných kartografických výrobků, novin a časopisů, adresářů a jiných seznamů a vydávání softwaru)
- CZ-NACE oddíl 59 - Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů, pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti
- CZ-NACE oddíl 60 - Tvorba programů a vysílání.

Pro účely této studie (oblast polygrafie) jsou využitelné tučně zvýrazněné oddíly CZ-NACE.

Oddíl CZ-NACE	17	18	58
Podíl na zaměstnanosti	22,0 %	24,8 %	47,0 %
Podíl na hrubé přidané hodnotě	27,4 %	27,6 %	44,2 %

Tabulka 7: Podíl odvětvových skupin na zaměstnanosti a hrubé přidané hodnotě (r. 2014)

2.3.2 Produkce a přidaná hodnota

Hodnota produkce v analyzovaném odvětví mezi lety 2008-2013 postupně klesala. Oproti roku 2005 nicméně došlo k mírnému nárůstu. Výše hrubé přidané hodnoty odvětví v ČR (aproximující lépe výkon odvětví) se mezi lety 2008-2013 postupně snižovala. Odvětví se podílelo v roce 2013 na celkovém výkonu ekonomiky ČR 1,3 % (Zpracovatelský průmysl – dále jen ZP), resp. 1 % (Vydavatelské činnosti – dále jen VČ) - měřeno podílem na hrubé přidané hodnotě. Celkově je váha odvětví v ekonomice vyšší než průměr (ZP), resp. srovnatelná s průměrem (VČ) zemí EU.

2.3.3 Produktivita práce

V ČR roce 2013 dosahovala produktivita práce odvětví cca 21 tisíc EUR (ZP), resp. 40 tisíc EUR (VČ). Nižší než v ČR byla produktivita práce v Maďarsku, naopak výrazně vyšší byla v Německu, v Rakousku, ale i na Slovensku. Vývoj v čase ukázal, že mezi lety 2009-2013 produktivita práce v odvětví ZP kolísala, v odvětví VČ postupně rostla a mezi lety 2012-2013 pak došlo k poklesu.

2.3.4 Propojenost s ostatními odvětvími

Produkce odvětví je tvořena vstupy z odvětví, tj. dodavatelsko-odběratelskými vztahy na straně vstupů do výrobního procesu, a vytvořenou hrubou přidanou hodnotou. Vstupy do výrobního procesu poskytují nejen samotná odvětví (ZP 40,5 %, VČ 36,5 %), ale také jiná dodavatelská odvětví:

- Zemědělství, lesnictví a rybolov (15,2 %)
- Profesní, vědecké a technické činnosti a činnosti v oblasti nemovitostí (9,3 %)
- Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel (8,1 %-10,1 %)
- Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl (7,0 %)
- ostatní odvětví (22,9 %).

Zdrojem odvětví je nejen (domácí) produkce, ale také dovoz. Mnohem více odvětvové produkce se u nás vyrobí, než doveze. Čtvrtina produkce je spotřebována domácnostmi nebo vládními a neziskovými institucemi. Více produkce se upotřebí na domácím trhu, než vyveze do zahraničí.

2.3.5 Přeshraniční toky produkce

Poptávku po produkci ovlivňují jak domácí, tak zahraniční spotřebitelé a odvětví. Tedy i zahraniční poptávka se promítne do zaměstnanosti v analyzovaném odvětví v ČR. Drtivá většina vyvážené produkce směřuje na trhy zemí EU (ZP 84 %, VČ 87 %). K nejvýznamnějším odběratelům patří Německo, Polsko a Slovensko. Na straně dovozu si hlavní podíl zachovává teritorium zemí EU (ZP 89 %, VČ 83,1 %), nejvíce Německo a Polsko. Produkty odvětví se ovšem do ČR dovážejí také z Číny, USA a Kanady.

2.3.6 Technologická úroveň, výzku, vývoj a inovace

Odvětví vykazuje v ČR silně podprůměrnou (ZP), resp. mírně podprůměrnou (VČ) mezinárodní konkurenceschopnost ve výzkumu a vývoji oproti srovnávaným evropským zemím. Z významných obchodních partnerů za ČR zaostávají Lotyšsko (ZP), resp. Německo či Polsko (VČ). V inovacích a vzdělávání má analyzované odvětví v porovnání s ostatními evropskými zeměmi 11. pozici (ZP), resp. až 24. pozici (VČ). Vykazuje zde průměrnou až podprůměrnou mezinárodní konkurenceschopnost.

2.3.7 Typologie ekonomiky odvětví

Typologii ekonomiky sledovaných odvětví ve vazbě na skupinu oborů vzdělání 34 uvádí **Tabulka 8**.

Odvětví	Převládající produkce	Velikost odvětví v rámci ČR	Výkonnost odvětví v rámci ČR	Otevřenost	Mezinárodní konkurenceschopnost
Dřevozpracující, papírenský a tiskárenský průmysl	komerční zboží	malá	středně vysoká	vysoká	podprůměrná
Vydavatelské a mediální činnosti	komerční služby	malá	středně vysoká	vysoká	průměrná

Tabulka 8: Typologie ekonomiky odvětví

2.3.8 Vývoj a perspektiva odvětví

Tiskárenský průmysl tvoří pouze část z analyzovaného odvětví Dřevozpracující, papírenský a tiskárenský průmysl, přičemž studie věnovaná tomuto odvětví se zabývá především oblastí zpracování dřeva. Výsledky studie proto nejsou pro potřebu této studie směrodatné.

Z trendů vývoje lze uvést:

- nejasná strategie státu v oblasti správy lesa, nepředvídatelnost ceny surového dříví pro zpracování
- soustředění odvětví do malých a středních podniků, nízká efektivnost a produktivita práce, zastaralé strojní vybavení.

Co se týče odvětví **Vydavatelské činnosti**, v posledních pěti letech zde nedošlo k zásadnějším změnám legislativního rámce s výjimkou zvyšování DPH na prodejní cenu periodických i neperiodických publikací. V roce 2014 došlo ke snížení DPH z 15 % na 10 % u neperiodických publikací. Tímto krokem se částečně podařilo rozhýbat a uvolnit trh. Pokud by došlo k obdobnému kroku i v oblasti periodických publikací, dá se očekávat stejný vývoj, včetně nárůstu poptávky po pracovní síle.

Trendy vývoje a jeho důsledky:

- a) pronikání informačních a komunikačních technologií:
 - přesouvání pracovníků z oblasti polygrafické výroby do vydavatelských společností
 - snižování počtu technických zaměstnanců v tiskárnách
 - snižování počtu reprodukčních studií
 - posun kvalifikace pracovní síly k vyššímu stupni vzdělání (je vyžadována znalost ČJ a cizího jazyka, práce s výpočetní technikou)
- b) kupní síla a chování čtenářů:
 - přesun do elektronické oblasti
 - tištěné náklady a prodeje publikací se snižují
 - slabší kupní síla neumožňuje zvyšovat prodejní cenu publikací
- c) centralizace vydavatelské činnosti:
 - vydavatelské společnosti v rukou zahraničních investorů
 - ohrožena objektivita médií
- d) ekonomické prostředí:
 - devalvace koruny intervencí ČNB zvýšilo náklady (papír a barvy se dovážejí z EU)
 - tlak na max. úspory (propouštění zaměstnanců)
 - zatížení periodických publikací jednou z nejvyšších DPH (15 %) v Evropě
 - přesun inzerce do elektronických médií a televizí.

2.3.9 Vývoj zaměstnanosti

Počet zaměstnaných osob v odvětví ZP mezi lety 2000 a 2014 kolísal, v odvětví VČ stabilně od roku 2002 rostl, poté zareagoval na ekonomickou recesi a v roce 2010 započal značný pokles počtu pracovníků. V roce 2013 a 2014 pak znovu vzrostl. Je předpoklad, že zaměstnanost v odvětví ZP bude v budoucích pěti letech spíše klesat, v odvětví VČ bude stagnovat. Průměrná míra nezaměstnanosti osob pracujících v odvětví VČ je výrazně nižší než průměrná míra nezaměstnanosti v ČR, naopak v odvětví ZP je vyšší. Nezaměstnaní, kteří dříve pracovali v odvětví VČ, mají menší problém s nalezením nového zaměstnání než nezaměstnaní se zkušenostmi z většiny jiných odvětví ekonomiky. V odvětví ZP mají problém naopak větší.

Rok	Počet zaměstnanců	Podíl odvětví na zaměstnanosti v ČR	Podíl odvětví na zaměstnanosti v EU	Průměrná míra nezaměstnanosti v odvětví
2000	99 000	2,3 %		
2002	113 000			
2010	94 000			
2014	88 000	1,7 %	1,2 %	7,7 % (oproti 6,4 % v ČR)
2020 (předpoklad)	85 000			

Tabulka 9: Vývoj zaměstnanosti v odvětví Dřevozpracujících, papírenský a tiskárenský průmysl

Rok	Počet zaměstnanců	Podíl odvětví na zaměstnanosti v ČR	Podíl odvětví na zaměstnanosti v EU	Průměrná míra nezaměstnanosti v odvětví
2000	39 000	0,6 %		
2002	37 000			
2009	52 000			
2014	41 000	0,8 %	0,9 %	2,4 % (oproti 6,4 % v ČR)
2020 (předpoklad)	41 000			

Tabulka 10: Vývoj zaměstnanosti v odvětví Vydavatelské a mediální činnosti

2.3.10 Zaměstnavatelé

K 1. lednu 2015 bylo v ČR evidováno:

- 42 567 aktivních podnikatelských subjektů dle klasifikace NACE 16-18, z toho dle NACE 17 tvořily 3 %, dle NACE 18 pak 24 %.
- 13 767 aktivních podnikatelských subjektů dle klasifikace NACE 58-60, z toho dle NACE 58 tvořily 65 % (tj. cca 8 950 zaměstnavatelů)

Kraj	Podíl zaměstnavatelů v odvětví (ZP/VČ)	Podíl zaměstnanců v odvětví	Podíl odvětví na celkovém počtu zaměstnanců
Praha	20,7 % / 45,4 %	68,1 %	3,2 %
Středočeský	12,5 % / 9,9 %	5,6 %	0,4 %
Karlovarský	nejmenší	0,4 %	0,1 %
Plzeňský		2,1 %	0,3 %
Jihočeský		2,2 %	0,3 %
Ústecký	nejmenší (ZP)	0,7 %	0,1 %
Liberecký	nejmenší	1,5 %	0,3 %
Královéhradecký		1,4 %	0,2 %
Pardubický		0,3 %	0 %
Vysočina	nejmenší (VČ)	1,8 %	0,3 %
Jihomoravský		8,4 %	0,6 %
Olomoucký		1,7 %	0,2 %
Zlínský		2,6 %	0,3 %
Moravskoslezský	7,8 % / 6,7 %	3,3 %	0,2 %

Tabulka 11: Rozmístění zaměstnavatelů a zaměstnanců dle krajů

Ratingové hodnocení	Podíl	Ratingové hodnocení	Podíl
vynikající	48 %	rizikové	8,3 %
dobré	41,6 %	v úpadku	1,0 %

Tabulka 12: Rozložení zaměstnavatelů (NACE 58) dle BISNODE Stability Rating

Odvětví Vydavatelské a mediální činnosti je relativně stabilní, indikátor rizikivosti odvětví (podíl subjektů, na které byl vydán konkurz, vzhledem k celkovému počtu subjektů v odvětví)

v r. 2014 byl 0,45 promilního bodu. Podprůměrný byl i počet zaniklých subjektů. Celkově je odvětví z tohoto pohledu v porovnání s ostatními průměrně atraktivní, problémem se jeví vysoká koncentrace podnikatelských subjektů v odvětví v hlavním městě a jeho okolí. Většina osob zaměstnaných v tomto odvětví pracuje ve stejném kraji, kde bydlí.

2.4 Výsledky maturitní zkoušky/profilové maturitní zkoušky (MZ/PMZ) ve skupině oborů vzdělání 34

2.4.1 Výsledky společné části MZ – statistika CERMAT

Úspěšnost absolventů u maturitních zkoušek (MZ) vykazují mj. statistiky CERMAT (Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání), přičemž CERMAT sleduje absolventy souhrnně podle seskupení oborů vzdělání (viz **Tabulka 13**). Skupina oborů vzdělání 34 je tudíž sledována společně s dalšími devíti (v případě S-T2), resp. osmi (v případě U-TE), resp. sedmi (v případě N-TE) skupinami oborů vzdělání.

Typy škol vyučujících polygrafické obory vzdělání	Zkratka	Zahrnované skupiny oborů vzdělání	Obory vzdělání ve skupině oborů vzdělání 34, náležící do seskupení oborů vzdělání
SOŠ technické 2 (kategorie vzdělání M)	S-T2	18, 21, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 37, 39	34-41-M/01 Polygrafie
			34-42-M/01 Obalová technika
SOU technické (kategorie vzdělání L0)	U-TE	21, 23, 26, 28, 31, 33, 34, 39, 41	34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích
			34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média
			34-56-L/01 Fotograf
			34-57-L/01 Technik dokončovacího zpracování tiskovin
SOU technické (kategorie vzdělání L5 – nástavba)	N-TE	23, 26, 29, 33, 34, 37, 39, 41	34-41-L/51 Polygrafický průmysl
			34-56-L/51 Fotograf

Tabulka 13: Seskupení oborů vzdělání s maturitní zkouškou

V **Tabulce 14** je uvedena úspěšnost, resp. neúspěšnost žáků u společné části MZ na jaře 2016 a 2015, a to podle druhu MZ. Problémem je podíl omluvených žáků, který často přesahuje 10 %. Tyto žáky by bylo možné zařadit k těm, kteří nesložili MZ. Proto do „podílu-nezískali“ jsou započtení žáci, kteří byli omluveni, a tedy v jarním termínu také nesložili MZ.

Společná část MZ	Typ škol	podíl - neuspěli jaro 2016 / jaro 2015 (%)	Podíl - nezískali MZ jaro 2016 / jaro 2015 (%)
Matematika - didaktický test	celkem	23,2 / 23,9	31,7 / 33,4
	S-T2	45,4 / 36,4	55,0 / 48,3
	U-TE	44,8 / 42,2	54,5 / 54,0
	N-TE	49,5 / 53,2	63,3 / 66,0
Český jazyk – didaktický test	celkem	8,5 / 6,6	19,3 / 18,2
	S-T2	14,3 / 8,6	30,2 / 24,4
	U-TE	16,5 / 12,6	31,6 / 29,5
	N-TE	26,8 / 15,0	46,6 / 37,8
Český jazyk – písemná práce	celkem	1,4 / 1,8	13,1 / 14,1
	S-T2	2,1 / 2,0	20,3 / 19,0
	U-TE	2,6 / 3,2	20,2 / 22,0
	N-TE	3,1 / 4,6	29,2 / 30,1
Český jazyk – ústní zkouška	celkem	4,6 / 5,2	16,2 / 17,1
	S-T2	7,1 / 8,3	24,6 / 24,1
	U-TE	4,3 / 6,2	21,7 / 24,5
	N-TE	5,5 / 7,8	31,4 / 32,9
Anglický jazyk – didaktický test	celkem	5,8 / 6,3	17,0 / 17,6
	S-T2	6,9 / 6,4	24,5 / 21,7
	U-TE	5,0 / 6,1	22,6 / 23,4
	N-TE	12,1 / 10,0	37,4 / 34,3
Anglický jazyk – písemná práce	celkem	3,7 / 2,0	15,1 / 13,7
	S-T2	4,5 / 1,2	22,5 / 17,4
	U-TE	6,4 / 3,4	23,9 / 21,2
	N-TE	11,3 / 5,9	37,2 / 31,4
Anglický jazyk – ústní zkouška	celkem	3,8 / 4,2	15,5 / 15,8
	S-T2	6,2 / 6,7	24,2 / 22,0
	U-TE	5,2 / 5,4	22,9 / 22,9
	N-TE	6,1 / 8,2	33,5 / 33,3
Německý jazyk – didaktický test	celkem	20,7 / 19,8	36,5 / 35,4
	S-T2	10,0 / 14,5	25,0 / 33,7
	U-TE	20,6 / 25,8	35,7 / 42,5
	N-TE	38,1 / 28,1	50,9 / 48,8

Německý jazyk – písemná práce	celkem	21,0 / 11,5	36,7 / 28,7
	S-T2	15,0 / 7,9	29,2 / 28,6
	U-TE	26,5 / 16,1	40,5 / 35,0
	N-TE	47,6 / 24,6	58,5 / 46,3
Německý jazyk – ústní zkouška	celkem	7,5 / 7,6	26,3 / 26,1
	S-T2	5,0 / 6,6	20,8 / 27,6
	U-TE	2,9 / 8,1	21,4 / 28,8
	N-TE	14,3 / 11,3	32,1 / 41,3
Ruský jazyk – didaktický test	celkem	9,0 / 2,9	21,6 / 15,4
	S-T2	0,0 / 20,0	30,0 / 25,0
	U-TE	0,0 / 12,5	50,0 / 12,5
	N-TE	11,5 / 4,8	23,3 / 13,0
Ruský jazyk – písemná práce	celkem	5,2 / 2,1	18,2 / 14,4
	S-T2	0,0 / 0,0	30,0 / 6,3
	U-TE	0,0 / 12,5	50,0 / 12,5
	N-TE	11,5 / 13,6	23,3 / 17,4
Ruský jazyk – ústní zkouška	celkem	3,6 / 2,9	17,2 / 15,4
	S-T2	0,0 / 20,0	30,0 / 25,0
	U-TE	0,0 / 12,5	50,0 / 12,5
	N-TE	7,7 / 4,8	20,0 / 13,0

Tabulka 14: Úspěšnost absolventů u společné části MZ - jaro 2016/jaro 2015 - řádný termín, povinné zkoušky, bez PUP

Z Tabulky 14 vyplývají tyto závěry:

- Úspěšnost absolventů polygrafických oborů vzdělání u společné části MZ nelze přesně určit vzhledem k tomu, že pro tyto účely neexistují statistické údaje týkající se pouze těchto oborů vzdělání. Polygrafické obory vzdělání jsou sledovány společně s dalšími obory vzdělání celkem ve třech seskupeních (viz **Tabulka 13**).
- Podíl neúspěšných absolventů, resp. absolventů, kteří nezískali MZ, se všeobecně v r. 2016 oproti r. 2015 v případě matematiky a českého jazyka mírně zvýšil u všech tří sledovaných kategorií vzdělání M, LO a L5; v případě cizích jazyků došlo především u ústních zkoušek i k mírnému zlepšení.
- Podíl neúspěšných absolventů, resp. absolventů, kteří nezískali MZ, je u seskupení oborů vzdělání, do nichž řadíme i polygrafické obory vzdělání, v mnohých případech

cca 1,5 až 2krát větší než celkový průměr – podíl neúspěšných absolventů ze všech oborů vzdělání.

- Nejslabší výsledky u MZ vykazují absolventi kategorie vzdělání L5, tedy nástavbových oborů vzdělání.

2.4.2 Výsledky PMZ – projekt Kurikulum S

V letech 2009-2012 realizovalo MŠMT ve spolupráci s NÚV národní projekt Kurikulum S - Podpora plošného zavádění ŠVP v odborném vzdělávání. V rámci projektu byla mj. sledována a vyhodnocena výuka na pilotních školách, které jako první vyučovaly podle vlastních ŠVP. V rámci projektu Kurikulum S či v rámci udržitelnosti projektu Kurikulum S neproběhlo dotazníkové šetření s tématem profilové části maturitní zkoušky (PMZ) v některém z polygrafických oborů vzdělání s maturitní zkouškou.

2.5 Analýza ŠVP s cílem zjištění využití disponibilních hodin, zaměření a inovace ŠVP

2.5.1 Využití disponibilních hodin ve výuce škol s polygrafickými obory vzdělání

Pro zjištění využití disponibilních hodin (DH) ve výuce polygrafických oborů vzdělání a podílu praktické přípravy/výuky bylo podrobena analýze 21 školních vzdělávacích programů (ŠVP) v zastoupení kategorií vzdělání H (8 ŠVP), L0 (9 ŠVP) a M (4 ŠVP) z celkem deseti škol (14 z nich bylo získáno přímo ze škol, 7 z webů škol) (viz **Tabulky 15, 16**).

Pořadí	Název školy	RED IZO
1.	Střední škola mediální grafiky a tisku, s. r. o., Praha 9	600006654
2.	Střední odborná škola mediální grafiky a polygrafie Rumburk, příspěvková organizace	600010180
3.	EDUCA – Střední odborná škola, s. r. o., Nový Jičín	600016901
4.	Střední škola grafická Brno, příspěvková organizace	600013910
5.	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Lanškroun	600171833
6.	Střední škola oděvní a služeb Vizovice	600014487
7.	Střední škola služeb a podnikání, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace	600171299
8.	Albrechtova střední škola, Český Těšín, příspěvková organizace	600171213
9.	VOŠ grafická a Střední průmyslová škola grafická, Praha 1, Hellichova 22	600004562
10.	Vyšší odborná škola obalové techniky a Střední škola, Štětí, Kostelní 134, příspěvková organizace	600020410

Tabulka 15: Přehled škol, u kterých byla provedena analýza ŠVP

ŠVP	RVP	Škola	Zdroj
Operátor tiskových strojů	34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích	SŠ mediální grafiky a tisku Praha 9	škola
Tiskař na polygrafických strojích		SOŠ mediální grafiky a polygrafie Rumburk	web
Operátor grafického studia	34-53-H/01 Reprodukční grafik	SŠ mediální grafiky a tisku Praha 9	škola
Grafický design		EDUCA - SOŠ Nový Jičín	škola
Reprodukční grafik		SŠ grafická Brno	škola
Reprodukční grafik		SOŠ mediální grafiky a polygrafie Rumburk	web
Knihař pro ruční zpracování	34-57-H/01 Knihař	SOŠ a SOU Lanškroun	škola
Knihař – dokončovací zpracování		SOŠ mediální grafiky a polygrafie Rumburk	web
Operátor tiskových technologií	34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích	SŠ mediální grafiky a tisku Praha 9	škola
Tiskař na počítačově řízených polygrafických strojích		SOŠ mediální grafiky a polygrafie Rumburk	web
Operátor tiskových systémů		SŠ grafická Brno	škola
RGM obraz a text	34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média	SŠ mediální grafiky a tisku Praha 9	škola
Reprodukční grafik pro média		SOŠ mediální grafiky a polygrafie Rumburk	web
Reprodukční grafik pro média		SŠ grafická Brno	škola
Fotograf	34-56-L/01 Fotograf	SŠ oděvní a služeb Vizovice	škola
Multimediální technik - fotograf		SŠ služeb a podnikání Ostrava	škola
Knihařská tvorba	34-57-L/01 Technik dokončovacího zpracování tiskovin	SŠ grafická Brno	škola
Polygrafie	34-41-M/01 Polygrafie	Albrechtova SŠ Český Těšín	škola
Polygrafie - média, grafika, reklama		SOŠ mediální grafiky a polygrafie Rumburk	web
Tisková a nová média		VOŠ grafická a SPŠ grafická Praha 1	škola
Obalový a grafický design	34-42-M/01 Obalová technika	VOŠ obalové techniky a SŠ Štětí	web

Tabulka 16: Přehled analyzovaných ŠVP

Analýza ŠVP je zpracována v samostatné tabulce – viz **PŘÍLOHA 1**, která obsahuje:

- členění RVP podle kategorií dosaženého vzdělání (H, M, L0)
- názvy ŠVP a příslušné školy
- zaměření ŠVP, pokud existuje
- vztahy ŠVP k ÚPK/PK
- hodinové dotace RVP a ŠVP
- využití disponibilních hodin (DH) – viz také **Tabulka 17** a **Grafy 10-18**
- informace o pojetí praktického vyučování (PV)
- zda a jakým způsobem škola posiluje praktickou výuku.

ŠVP	RVP	DH ⁴ – VVP ⁵ / OTP ⁶ / OV ⁷
Operátor tiskových strojů	34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích	18/11/16
Tiskař na polygrafických strojích		3/0/15
Operátor grafického studia	34-53-H/01 Reprodukční grafik	17/10/25
Grafický design		3/14/0
Reprodukční grafik		6/0/15
Reprodukční grafik		2/0/15
Knihář pro ruční zpracování	34-57-H/01 Knihář	1,5/3/14
Knihář – dokončovací zpracování		3/0/15
Operátor tiskových technologií	34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích	35/7/10
Tiskař na počítačově řízených polygrafických strojích		12/1/8
Operátor tiskových systémů		18/0/14
RGM obraz a text	34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média	31/7/6
Reprodukční grafik pro média		12/1/8
Reprodukční grafik pro média		18/0/14
Fotograf	34-56-L/01 Fotograf	22/0/3,5
Multimediální technik - fotograf		3/17/5
Knihářská tvorba	34-57-L/01 Technik dokončovacího zpracování tiskovin	18/0/14
Polygrafie	34-41-M/01 Polygrafie	30/2/-
Polygrafie - média, grafika, reklama		19/6/-
Tisková a nová média		27/3/-
Obalový a grafický design	34-42-M/01 Obalová technika	46/2/-

Tabulka 17: Přerozdělení disponibilních hodin v ŠVP škol z Tabulky 16

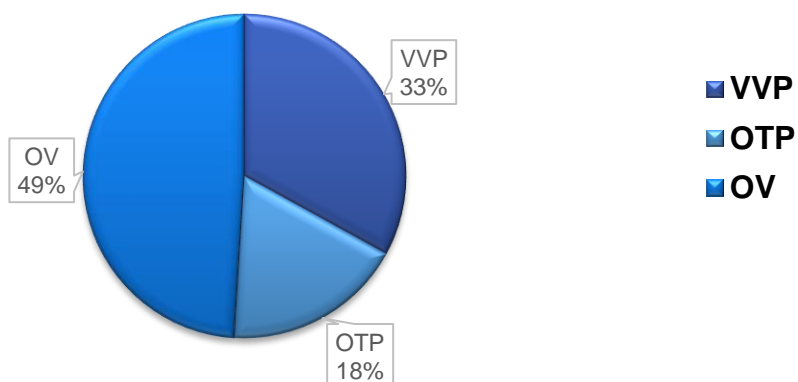
⁴ DH – disponibilní hodiny

⁵ VVP – všeobecně vzdělávací předměty

⁶ OTP – odborné technické předměty

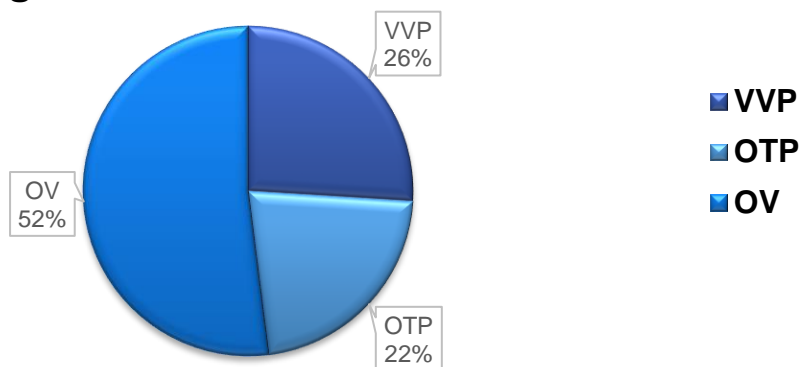
⁷ OV – odborný výcvik

H - Tiskař na polygrafických strojích

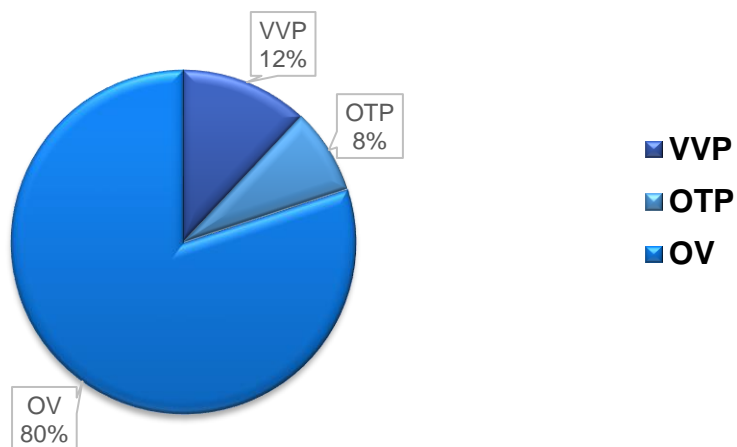
Graf 10: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích

H - Reprodukční grafik

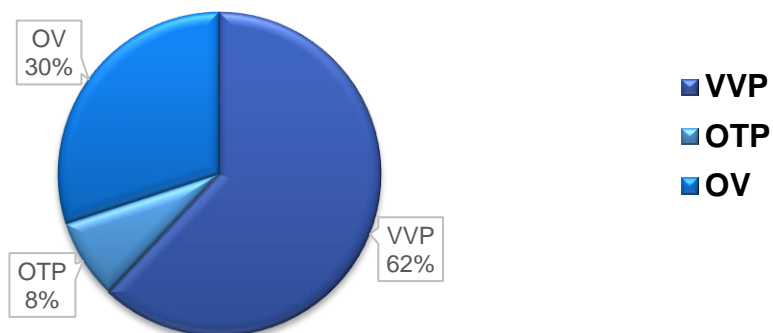
Graf 11: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-53-H/01 Reprodukční grafik

H - Knihař

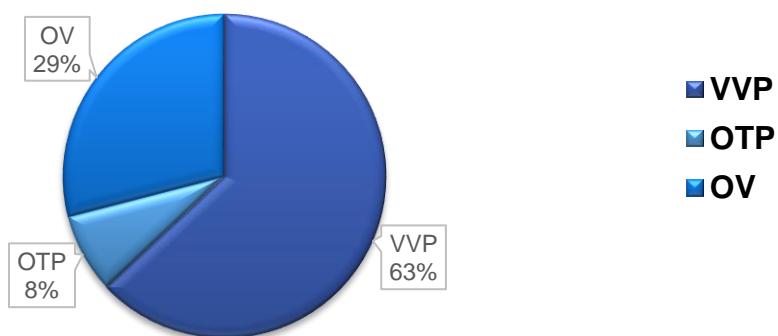
Graf 12: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-57-H/01 Knihař

L0 - Tiskař na polygrafických strojích

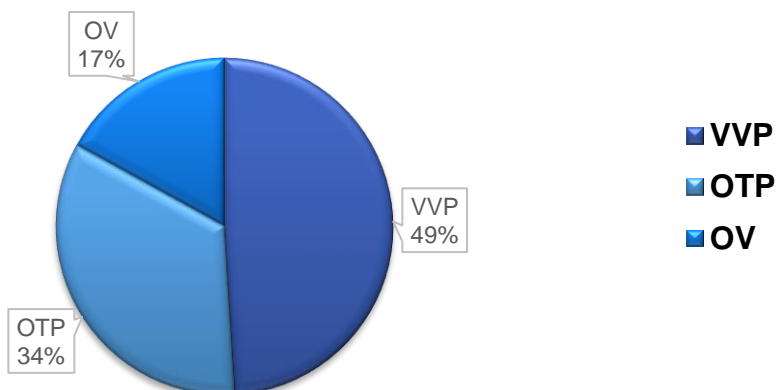
Graf 13: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích

L0 - Reprodukční grafik pro média

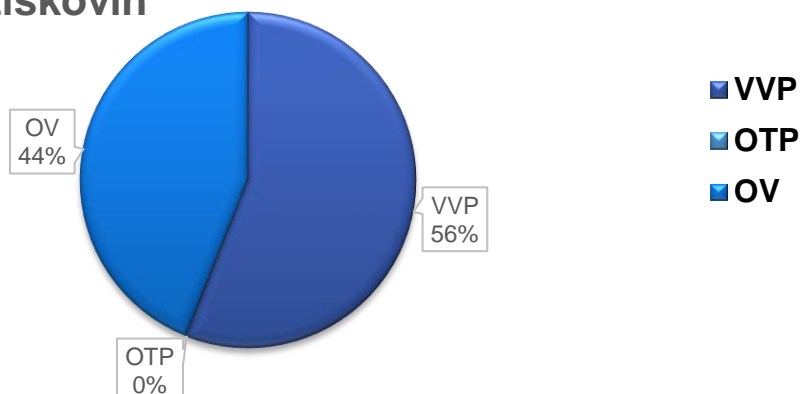
Graf 14: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média

L0 - Fotograf

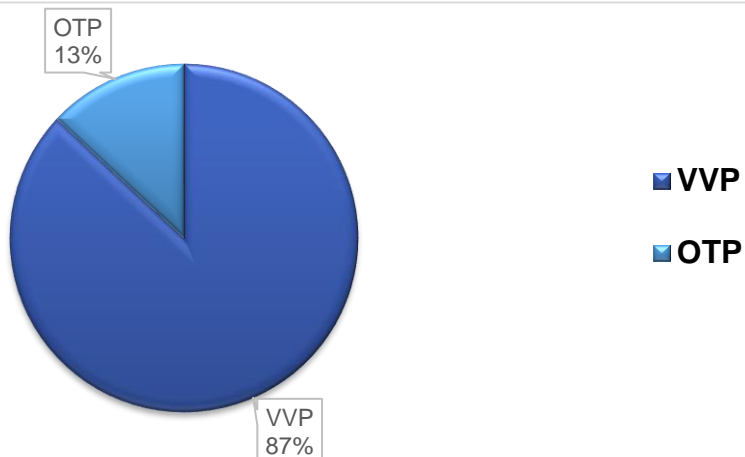
Graf 15: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-56-L/01 Fotograf

L0 - Technik dokončovacího zpracování tiskovin

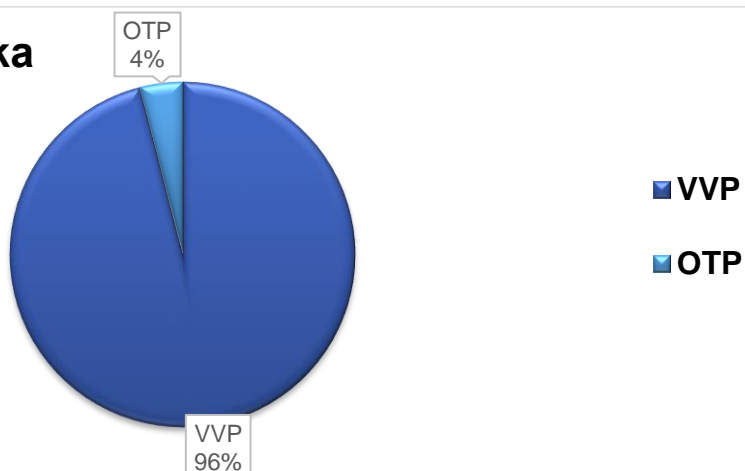
Graf 16: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-57-L/01 Technik dokončovacího zpracování tiskovin

M - Polygrafie

Graf 17: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-41-M01 Polygrafie

M - Obalová technika

Graf 18: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-42-M01 Obalová technika

Z Tabulky 17 i z následujících **Grafů 10-18** nelze jednoznačně usoudit, že školy, které vyučují tentýž polygrafický obor vzdělání, rozdělují disponibilní hodiny v učebních plánech stejným způsobem. I v rámci téže kategorie vzdělání (a dokonce i v rámci téhož vyučovaného oboru vzdělání) existují značné rozdíly v přidělování disponibilních hodin všeobecným a odborným vzdělávacím předmětům nebo rozdíly v počtu hodin, které školy vyučují nad rámec hodinových dotací dle RVP. Je nutné brát na zřetel, že vzhledem malému počtu analyzovaných ŠVP jednotlivých oborů vzdělání nemají všechny grafy dobrou vypovídající hodnotu.

V případě oborů vzdělání **kategorie vzdělání H** s výučním listem (**Grafy 10-12**) je téměř patrný soulad v rozdělování disponibilních hodin (DH). Jednoznačně nejvíce je dotován odborný výcvik (OV), poté všeobecně vzdělávací předměty (VVP) a jen o málo za nimi pak odborné technické předměty (OTP). U této kategorie vzdělání je kladen důraz na odbornou přípravu žáků včetně praktické výuky. Přesto v analyzovaném vzorku z oboru vzdělání Reprodukční grafik existuje ŠVP, které využívá DH zcela odlišně – nejvíce jsou dotovány OTP, dotace OV je nulová.

U oborů vzdělání **kategorie vzdělání L0** s maturitní zkouškou (**Grafy 13-16**) je přidělení DH téměř v souladu, ovšem na rozdíl od předešlé skupiny je patrné posílení VVP před OV a OTP. Přitom OV je nejméně posílen u oboru vzdělání Fotograf. Schéma využití DH u oboru vzdělání Technik dokončovacích zpracování tiskovin není zcela relevantní, poněvadž bylo zhotoveno pouze z jednoho vzorku ŠVP.

Co se týče OV, ten je vykonáván cca z poloviny přímo ve škole, kdy škola má pro něj speciálně vyhrazené a patřičně vybavené prostory (školní tiskařské dílny, fotoateliér, grafické studio), a z poloviny na pracovištích smluvních firem. Téměř jednoznačně se dá konstatovat, že OV a odbornou praxi (OP) školy posilují formou různých exkurzí do firem, soutěžemi, pořádáním výstav, přednášek odborníků z praxe, stážemi žáků i učitelů ve firmách, v ojedinělých případech i prodloužením smluvně podložené OP ve firmě.

Využití DH je v souladu také v rámci oborů vzdělání **kategorie vzdělání M (Grafy 17-18)**. Žáci těchto oborů vzdělání nevykonávají OV a školy se snaží vzhledem k povinné maturitní zkoušce z jazyků a nově i z matematiky posílit VVP na úkor OTP.

2.5.2 Zaměření ŠVP a inovační prvky

Názvosloví ŠVP není obecně jednoznačné. Některé názvy kopírují název oboru vzdělání, některé se snaží svým názvem více upoutat potenciální žáky nebo přesněji vyjádřit směr, kterým se konkrétní škola ve výuce daného oboru vzdělání ubírá. S tím souvisejí i různé inovace ŠVP, kdy se školy zaměřují na zkvalitnění výuky určitých předmětů. Ve skupině oborů vzdělání 34 můžeme konstatovat, že názvy všech příslušných ŠVP svým způsobem kopírují

směřování výuky ve škole a obsahem odpovídají příslušnému RVP. Většina ŠVP je bez zaměření, to má pouze jedna škola – VOŠ grafická a SPŠ grafická v Praze 1. Tato škola vyučuje mj. obor vzdělání 34-41-M/01 *Polygrafie*, který má dvě zaměření:

- Technologie a management tiskových a nových médií (což v soustavě NSK odpovídá čtyřem PK *Polygrafický technik...*)
- Grafická a produkční příprava tiskových a nových médií (což v soustavě NSK odpovídá PK 34-045-M *Grafik pro digitální média*; tato PK se však spíše váže s oborem vzdělání kategorie vzdělání L0 - 34-53-L/01 *Reprodukční grafik pro média*).

2.5.3 Hodnocení škol ČŠI

Do této kapitoly jsou zahrnuty výsledné souhrny Inspekčních zpráv (IZ) České školní inspekce (ČŠI), které hodnotí školy uvedené v **Tabulce 15** ve vztahu k jejich ŠVP v konkrétním čase. Byly vybrány zprávy, které vydala ČŠI po své v pořadí poslední inspekční činnosti zaměřené na hodnocení průběhu a výsledku vzdělávání v uvedených školách. V případě SŠ oděvní a služeb Vizovice jsou zařazeny výsledky v pořadí předposlední zprávy, poněvadž zpráva poslední z r. 2015 se týkala pouze oboru vzdělání Kosmetické služby.

- *SŠ mediální grafiky a tisku, s. r. o., Praha 9 (IZ duben 2009)*

Finanční zdroje školy dostatečně podporují realizaci ŠVP. Škola realizuje vzdělávání v souladu s platnými učebními dokumenty. Plánování je systematické, vytváří rámec pro dlouhodobou perspektivu školy. Personální podmínky školy umožňují realizaci ŠVP na standardní úrovni, materiální podmínky standard přesahují a výrazně pozitivně ovlivňují kvalitu odborného vzdělávání. Průběh vzdělávání je ve všeobecně vzdělávacích předmětech realizován standardním způsobem, výuka cizích jazyků je na požadované úrovni, v odborných předmětech jsou na nadstandardní úrovni. Organizace výuky, metody a formy práce a další aktivity školy vytvářejí prostor pro rozvoj osobnosti žáka a podporují sounáležitost žáků se školou. Stávající partnerské vztahy jsou rozvíjeny příkladným způsobem. Škola je aktivním členem Svazu polygrafických podnikatelů (členem její komise škol s výukou polygrafických oborů). Klíčové kompetence jsou rozvíjeny na požadované úrovni. Výsledky vzdělávání žáků jsou ve srovnání s jinými odbornými školami obdobného zaměření na průměrné úrovni.

- *SOŠ mediální grafiky a polygrafie Rumburk, příspěvková organizace (IZ březen 2015)*

Finanční zdroje, materiální a personální podmínky umožňují realizaci vzdělávacích cílů stanovených v ŠVP. Průběh vzdělávání má standardní úroveň. Škola přiměřenými způsoby

podporuje osvojování klíčových kompetencí žáků. V ŠVP oborů vzdělání s maturitní zkouškou nebyla zařazena odborná praxe dle příslušných RVP. Při organizaci odborného výcviku 2. a 3. ročníku oborů vzdělání s výučním listem škola nedodržela hodinovou dotaci stanovenou učebními plány. Škola sleduje úspěšnost žáků v průběhu i při ukončování vzdělávání, příležitostí pro zlepšení je vytvoření systému hodnocení výsledků vzdělávání. Školou budované partnerské vztahy přispívají k úspěšné realizaci praktického vyučování a naplnění profilů absolventa.

- *EDUCA – SOŠ, s. r. o., Nový Jičín (IZ listopad 2015)*

Vzdělávací nabídka školy odpovídá podmínkám jejího zařazení do školského rejstříku. Personální složení pedagogického sboru umožňuje efektivní naplňování ŠVP. Prostorové a materiální podmínky jsou na požadované úrovni. Škola si určuje dle svých rozpočtových možností finanční priority k zabezpečení realizace ŠVP. ŠVP zohledňují reálné podmínky a možnosti školy. Organizace vzdělávání, metody a formy výuky vytvářejí standardní podmínky pro jejich realizaci. Průběh a materiálně technické podmínky vzdělávání v odborném výcviku jsou na dobré úrovni. Výsledky vzdělávání ve vztahu k ŠVP jsou ve srovnání s jinými školami obdobného zaměření na průměrné úrovni. Realizované aktivity školy standardně podporují rozvoj klíčových kompetencí žáků. V oblasti výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP škola dosahuje standardní úrovně. Spolupráce s partnery vede ke zkvalitňování vzdělávacích podmínek školy. Škola má jasně formulovaná pravidla hodnocení výsledků vzdělávání žáků i jejich chování, včetně klasifikace žáků v případě jejich větší absence. Silnou stránkou školy jsou oborová propustnost školy a fakt, že ve dvou odborných předmětech probíhá výuka v anglickém jazyce.

- *SŠ grafická Brno, příspěvková organizace (IZ duben 2012)*

Vzdělávací nabídka školy odpovídá zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Předností školy je její výjimečné postavení v nabídce oborů vzdělání. Zajišťuje výuku ze všech oblastí polygrafického průmyslu, průběžně jsou organizovány také odborné kurzy pro zaměstnance tiskáren. ŠVP jsou vytvořeny s ohledem na koncepční strategii školy. Všechny klíčové kompetence byly v průběhu sledovaného vyučovacího procesu rozvíjeny standardně. Výsledky vzdělávání se systematicky zjišťují a vyhodnocují, škola k tomu využívá vlastních i externích nástrojů. Dlouhodobá spolupráce s partnery je školou trvale a cílevědomě podporována a přispívá k rozvoji školy i zkvalitnění procesu vzdělávání. Škola je aktivním členem Svazu polygrafických podnikatelů, kde v komisi škol s polygrafickými obory řeší standardy vybavenosti v odborném výcviku. Je rovněž členem Společenství českých knihařů

a pravidelně organizuje soutěže zručnosti mladých knihařů. Finanční prostředky, se kterými škola hospodář, umožňují zabezpečit realizaci jejích ŠVP.

- *SOŠ a SOU Lanškroun (IZ březen 2015)*

Personální zabezpečení i materiálně technické podmínky školy umožňují realizaci ŠVP, které svým zpracováním však plně neodpovídají příslušným RVP (mj. zaznamenána neúplná realizace ŠVP zejména po stránce nesplnění minimálních počtů vyučovacích hodin za školní rok). Účast školy v projektech EU, realizace vlastních projektů a spolupráce se sociálními partnery ekonomicky ovlivňují modernizaci školy, umožňují zkvalitňování výuky. Zvolené metody a formy práce v praktickém vyučování vedou k naplňování kompetencí, výsledky žáků posledních ročníků vesměs odpovídají profilu absolventa příslušného oboru vzdělání.

- *SŠ oděvní a služeb Vizovice (IZ květen 2012)*

Činnost školy je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Personální a materiálně technické podmínky školy pro vzdělávání žáků jsou na standardní úrovni a umožňují naplňování cílů ŠVP. Finanční zdroje umožňují škole zabezpečit podmínky pro realizaci ŠVP a dobíhajících vzdělávacích programů. Osobnost žáka je v souladu se ŠVP školou v dostatečné míře rozvíjena. Výsledky vzdělávání žáků jsou na požadované úrovni, výraznější sestupnou tendenci mají výsledky žáků z maturitních zkoušek. Pro zajištění rozvoje partnerských vztahů škola vytváří odpovídající podmínky.

- *SŠ služeb a podnikání, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace (IZ únor 2015)*

Škola určuje priority podle svých rozpočtových možností k zabezpečení realizace ŠVP. Získáním a využitím finančních prostředků z projektů došlo ke zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků. ŠVP zohledňují reálné podmínky a možnosti školy. Organizace vzdělávání, metody a formy výuky vytvářejí standardní podmínky pro jejich realizaci. Výuka i realizované aktivity standardně podporují rozvoj funkčních gramotností s důrazem na klíčové kompetence žáků. Škola se úspěšně zapojuje do rozvojových a mezinárodních programů, včetně spolupráce s odbornými školami u nás i v zahraničí.

- *Albrechtova SŠ, Český Těšín, příspěvková organizace (IZ leden 2013)*

Činnost školy je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Poskytování vzdělávání probíhá v souladu s platnými učebními dokumenty. Složení

pedagogického sboru umožňuje plnit cíle ŠVP. Škola v souladu s plánem rozvoje určuje finanční priority dle svých rozpočtových možností. Škola sleduje a hodnotí výsledky vzdělávání a příkladně podporuje rozvoj vědomostí, dovedností a klíčových kompetencí. Příkladné je zapojení školy do mezinárodních projektů zaměřených na výjezdy žáků. Intenzivní je spolupráce s firmami a institucemi, kde vykonávají žáci odborný výcvik a odbornou praxi. Pravidelně se škola účastní jednání profesních asociací a cechů, je členem školské komise, která pracuje při Svazu polygrafických podnikatelů.

- *VOŠ grafická a SPŠ grafická, Praha 1, Hellichova 22 (IZ listopad 2013)*

Materiální, personální a finanční předpoklady k naplňování ŠVP jsou na požadované úrovni. Organizace vzdělávání umožňuje realizaci ŠVP na velmi dobré úrovni, organizace a podmínky pro praktické vyučování jsou příkladné. Průběh vzdělávání je na požadované úrovni stanovené RVP. Účinná podpora rozvoje osobnosti žáků je nadstandardní především v odborné složce vzdělávání. Na požadované úrovni jsou rozvíjeny funkční gramotnosti žáků, informační gramotnost je utvářena nadstandardně. Systematické hodnocení individuálních a skupinových výsledků vzdělávání je nadstandardní. Na požadované úrovni jsou sledovány a hodnoceny celkové výsledky vzdělávání školy. Ředitel školy předsedá komisi škol, která aktivně pracuje při Svazu polygrafických podnikatelů.

- *VOŠ obalové techniky a SŠ, Štětí, Kostelní 134, p. o. (IZ listopad 2013)*

Materiální a finanční předpoklady umožňují škole úspěšnou realizaci vzdělávacích cílů stanovených v ŠVP. Rizika byla zjištěna v organizaci teoretického i praktického vzdělávání (r. 2013). Příležitostí pro zlepšení je více podporovat motivaci žáků, zaměřit se na metodiku výuky, využití aktivizujících a komplexních metod, samostatné a skupinové práce žáků. Výsledky vzdělávání dosahují požadované úrovně. Spolupráce se sociálními partnery účinně podporuje realizaci vzdělávacích cílů stanovených v ŠVP.

2.6 Požadavky zaměstnavatelů

2.6.1 Úvod do NSK

Národní soustava kvalifikací (NSK) je průběžně budovaný, státem podporovaný a občany i zaměstnavateli využitelný registr profesních kvalifikací (PK) existujících na pracovním trhu v ČR. Umožňuje zájemcům získat celostátně uznávané osvědčení o jejich PK, aniž by museli zasednout do školních lavic. Pomáhá všem, kdo chtějí získat plnohodnotnou kvalifikaci a lepší pracovní uplatnění.

Rozvoj a naplnění NSK v praxi zajišťoval v letech 2009-2015 projekt MŠMT s názvem NSK2, financovaný Evropským sociálním fondem (ESF) a státním rozpočtem ČR. Řešitelem projektu byl Národní ústav pro vzdělávání (NÚV), který nadále pokračuje v jeho udržitelnosti.

2.6.2 Sektorové rady

Do činnosti sektorových rad jsou zapojeni odborníci převážně z řad zaměstnavatelů. Společně monitorují trh práce a identifikují vývojové trendy a změny, vyměňují si informace o potřebách sektoru v rozvoji lidských zdrojů, aktivně podporují vzdělávání a rozvoj odborných dovedností, analyzují profesní a kvalifikační potřeby v sektoru, navrhují strukturu PK a vytvářejí hodnotící standardy jednotlivých kvalifikací. Díky prosazování potřeb konkrétního sektoru komunikují se státními a vzdělávacími institucemi.

Polygrafické odvětví ve skupině oborů vzdělání 34 spadá do působnosti dvou sektorových rad:

- Sektorové rady pro polygrafii, média a informační služby (v gesci má mj. PK s vazbou k polygrafickým oborům vzdělání kromě oboru vzdělání Fotograf - viz **Tabulka 18**)
- Sektorové rady pro osobní služby (v gesci má mj. PK s vazbou k oboru vzdělání Fotograf - viz **Tabulka 19**).

Profesní kvalifikace publikované	Profesní kvalifikace v přípravě
Knihař na automatických knihařských linkách	Polygrafický technik kontrolor jakosti
Knihař na knihařských strojích	Polygrafický technik dispečer
Operátor DTP	Polygrafický technik technolog
Skenerista retušér	Polygrafický technik mistr
Art Grafik	Operátor novinových ofsetových kotoučových strojů
Operátor zhotovení tiskových forem	Operátor akcidenčních ofsetových kotoučových strojů
Správce tiskových dat	Operátor ofsetových archových strojů
Tiskař na ofsetových archových strojích	Mechatronik zařízení v polygrafii
Tiskař na hlubotiskových kotoučových strojích	Operátor na automatických linkách pro dokončující zpracování v polygrafii
Tiskař na sítotiskových strojích	Samostatný polygrafický technik pracovník řízení jakosti
Tiskař na akcidenčních ofsetových kotoučových strojích	Manažer řízení jakosti v polygrafii

Tiskař na novinových ofsetových kotoučových strojích	
Tiskař na širokoformátových flexotiskových kotoučových strojích	
Tiskař na úzkoformátových flexotiskových kotoučových strojích	
Operátor jedno a vícebarvových digitálních produkčních tiskových strojů	
Operátor velkoformátových digitálních tiskových strojů	
Grafik pro digitální média	

Tabulka 18: Profesionální kvalifikace v gesci Sektorové rady pro polygrafii, média a informační služby (pouze s vazbou na skupinu oborů vzdělání 34)

Profesionální kvalifikace publikované	Profesionální kvalifikace v přípravě
Fotolaborant	Odborný pracovník pro prodej fotografické techniky
Fotograf v minilabu	
Fotoreportér	
Fotograf - základy fotografování	
Produktový a dokumentační fotograf	
Portrétní fotograf	
Fotograf architektury a krajiny	
Fotograf laborant	
Reportážní fotograf	
Fotograf pro DTP studio	
Reklamní a módní fotograf	
Fotograf vědeckých a technických oborů	

Tabulka 19: Profesionální kvalifikace v gesci Sektorové rady pro osobní služby (pouze s vazbou na skupinu oborů vzdělání 34)

Označení EQF profesionálních kvalifikací v **Tabulkách 18 a 19**:

EQF 3	EQF 4	EQF 5	EQF 6	EQF 7
-------	-------	-------	-------	-------

Sektorová rada pro polygrafii, média a informační služby byla ustanovena v roce 2011 a má v současnosti 10 členů, významným členem je zástupce Svazu polygrafických podnikatelů. SR zdůrazňuje význam zapojení zaměstnavatelů do dalšího vzdělávání, ale také při tvorbě a revizích PK, které jsou důležitým faktorem pro tvorbu obsahu ŠVP zohledňující požadavky na absolventy na trhu práce.

Sektorová rada pro osobní služby byla ustanovena v roce 2010 a má 12 členů různého zastoupení.

2.6.3 Sektorové dohody

Sektorové dohody vznikly v rámci projektu „Sektorové dohody jako nástroj sociálního dialogu při řešení dlouhodobých problémů v oblasti rozvoje lidských zdrojů“ (r. 2014), za jehož realizaci odpovídá Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) a Českomoravská konfederace odborových svazů (ČMKOS). Záměrem zaměstnavatelů je pomocí tohoto nástroje udržet v ČR konkurenceschopnou a produktivní ekonomiku. Východiskem sektorových dohod je souhrn potřeb na trhu práce v daném hospodářském sektoru (např. kolik osob a jak kvalifikovaných aktuálně potřebují zaměstnavatelé) a v jednotlivých regionech. Malého odvětví polygrafie se však již uzavřené sektorové dohody, ani jedna ze třinácti regionálních sektorových dohod přímo netýkají.

2.6.4 Analýzy vycházející z projektu Pospolu

Fungující a obou stranám přínosná spolupráce mezi školami a zaměstnavateli je jedním ze základních předpokladů kvalitního odborného vzdělávání. Čím bude spolupráce intenzivnější, tím bude vzdělávání kvalitnější. Pro zaměstnavatele může mít spolupráce se školou následující přínosy:

- možnost podílet se na obsahu, formě i kvalitě výuky včetně účasti na závěrečných a maturitních zkouškách
- možnost výběru kvalitních absolventů již v průběhu studia – tj. zajištění kvalitních lidských zdrojů
- získání partnerů pro projekty.

Elektronického dotazníkového šetření projektu Pospolu se účastnilo celkem 351 středních a vyšších odborných škol, z toho 323 škol pak vyplnilo i část otázek za skupiny oborů vzdělání (za skupinu oborů vzdělání 34 bylo získáno 7 dotazníků, což představuje 0,9% podíl).

Další šetření se mj. zaměřilo na názory zaměstnavatelů nejen na oborovou strukturu absolventů, ale také jejich vybavenost znalostmi a kompetencemi pro úspěšné zapojení na trhu práce. Z obou šetření vyplynulo, že spolupráce mezi školami a zaměstnavateli není ideální, avšak v některých skupinách oborů vzdělání se zlepšuje a rozšiřuje (např. *Strojírenství a strojírenská výroba, Zdravotnictví a Pedagogika*). U skupiny oborů vzdělání 34 nebylo možné vzhledem k malému zastoupení škol a zaměstnavatelů v šetření spolupráci vyhodnotit. Pilotního ověřování spolupráce škol a firem v rámci projektu Pospolu se navíc nezúčastnila žádná škola vyučující polygrafické obory vzdělání.

Požadavky zaměstnavatelů adresované školám je možné obecně shrnout v následujících bodech.

Zaměstnavatelé:

- přijímají absolventy středních odborných škol, ale nepreferuje je. Jako klad zaměstnavatelé uvádějí nezatíženost absolventů nevhodnými návyky, jako zápor špatnou pracovní morálku.
- upřednostňují profil absolventů s vyváženou specializací a širším odborným základem. U absolventů postrádají dostatek odborných znalostí a praktických zkušeností. Zásadní roli, dle zaměstnavatelů, v tomto sehrává potlačení praktické výuky ve prospěch teoretické, která je nezbytná k dalšímu studiu na vysoké škole.
- kladně vnímají nastavení praxí v oborech vzdělání ukončené výučním listem, zejména, je-li dostatečný prostor pro odborné praxe žáků ve firmách. Při odborných praxích se však často setkávají s nízkou motivací žáků pro studium a návazné zaměstnání v oboru, nesamostatnost, malou zodpovědnost a vytrvalost žáků.
- připouštějí nutnost zvýšení odborné úrovně učitelů a doporučují absolvování odborných praxí učitelů ve firmách.
- Při zpracování ŠVP se nejčastěji zaměřují na vymezení profilu a kompetencí absolventa a celkové pojetí vzdělávání v daném oboru vzdělání.

Z projektu Pospolu vyplynula následující **doporučení k navazování a fungování spolupráce**:

- intenzivně mapovat situaci v místě a kraji a dle požadavků trhu rozvíjet spolupráci s pestrou škálou sociálních partnerů na různých úrovních
- pružně reagovat na změny, vytvářet i další síť s jinými sociálními partnery
- dodržovat sliby a závazky vůči všem partnerům
- spolupráci se zaměstnavateli budovat dlouhodobě a neustále s nimi komunikovat

- zvýšenou pozornost věnovat žákům základních škol a jejich rodičům; spolupracovat s výchovnými poradci na základních školách; do propagace střední školy cílené na školy základní zainteresovat i sociální partnery, především zaměstnavatele
- určit na škole pracovníka, který se bude spoluprací se sociálními partnery soustavně věnovat
- poznatky sociálních partnerů implementovat do výuky a o této implementaci partnery informovat
- stavět na tradici střední školy, udržovat si specializaci a dále ji odborně rozvíjet.

3. Návrh na revizi části soustavy oborů vzdělání ve skupině oborů vzdělání 34

3.1 SWOT analýza k řešení návrhu nové koncepce RVP

V srpnu 2016 byla odborným garantem pro polygrafii provedena analýza, která se zamýšlí nad tím, zda je možné vytvořit širší společný odborný základ pro více oborů vzdělání v dané skupině oborů vzdělání 34 Polygrafie a též kategorii vzdělání i mezi kategoriemi vzdělání. Zda taková možnost existuje a je smysluplná. Do analýzy vstoupilo 6 polygrafických oborů vzdělání kategorií vzdělání H a L (viz **Tabulka 20**), přičemž každému oboru vzdělání byla pro zjednodušení přiřazena zkratka podle kódu:

T – tiskař; **G** – grafik; **K** – knihař;

H – obor vzdělání kategorie vzdělání H; **L** – obor vzdělání kategorie vzdělání L.

Kód oboru vzdělání	Název oboru vzdělání	Použitá zkratka
34-52-H/01	Tiskař na polygrafických strojích	TH
34-53-H/01	Reprodukční grafik	GH
34-57-H/01	Knihař	KH
34-52-L/01	Tiskař na polygrafických strojích	TL
34-53-L/01	Reprodukční grafik pro média	GL
34-57-L/01	Technik dokončovacím zpracování tiskovin	KL

Tabulka 20: Polygrafické obory vzdělání, u nichž byla provedena SWOT analýza

Podrobný rozbor struktury analyzovaných polygrafických oborů vzdělání na úrovni tematických celků z RVP a kompetencí žáků obsahuje samostatná **PŘÍLOHA 7** této studie. Obsahuje

odborné kompetence odlišné a společné, které by mohly vytvořit společný rámcový základ revidovaného RVP, na který by učivo navázalo ve 2. až 4. ročníku. Současně jsou uvedeny návrhy na revizi textu RVP. Dokument je rozdělen do 4 oddílů:

- Porovnání tematických celků RVP polygrafických oborů vzdělání téže kategorie vzdělání H – „tiskař, grafik, knihař“
- Porovnání tematických celků RVP polygrafických oborů vzdělání mezi kategoriemi vzdělání H a L – „tiskař“
- Porovnání tematických celků RVP polygrafických oborů vzdělání mezi kategoriemi vzdělání H a L – „grafik“
- Porovnání tematických celků RVP polygrafických oborů vzdělání mezi kategoriemi vzdělání H a L – „knihař“.

V každém z výše uvedených oddílů byl rozbor zaměřen speciálně na tyto kapitoly RVP:

- Kap. 3.2 Odborné kompetence
- Kap. 4. Uplatnění absolventa
- Kap. 6 Kurikulární rámce pro jednotlivé oblasti vzdělávání – Polygrafický základ, Technologické procesy, Realizace polygrafických výrobků
- Kap. 7 Rámcové rozvržení obsahu vzdělávání.

Závěry SWOT analýzy pro polygrafické obory vzdělání jsou shrnuty v **Tabulkách 21 a 22**.

Silné stránky (+)	Slabé stránky (-)
V některých školách se vyučují dva nebo všechny tři obory vzdělání kategorie vzdělání H, může dojít k vzájemné pomoci při organizaci výuky	Pouze nepatrný společný polygrafický základ
Všechny 3 obory vzdělání učí základy polygrafie	Nejednotnost Výsledků vzdělávání a Učiva
Při společném odborném základu získají žáci širší rozhled v odvětví polygrafie	
Hrozby/rizika 🖱️ 🖱️	Příležitosti 😊 😊 😊
Z důvodu pouze malé shody v polygrafickém základu nevhodnost spojit všechny polygrafické obory vzdělání H do společného základu	Přizpůsobit RVP a výuku polygrafických oborů vzdělání moderním trendům polygrafické výroby
	Žáci by získali širší uplatnění v oboru
Závěry	Zdůvodnění
ANO pro uskutečnění aktualizace RVP	RVP je zbytečně obsáhlé a v některých místech zastaralé. Bylo by vhodné Učivo a výsledky vzdělávání nepatrně zkrátit a přizpůsobit novým trendům dnešní moderní polygrafické výroby. Při srovnání odborných částí bylo nalezeno několik gramatických chyb a všechny tyto části nejsou psány jednotně (pravděpodobně několik autorů). Na základě požadavků škol a polygrafických firem tlumočím požadavek provést revizi názvů polygrafických oborů kat. H a L (např. v názvu oboru Tiskař na polygrafických strojích nyní nerozlišujeme, zda se jedná o obor H či L).
NE pro sloučení polygrafických oborů vzdělání kategorie H do společného základu	Neexistuje širší společný základ u polygrafických oborů vzdělání kategorie H

Tabulka 21: Možné řešení revize RVP pro obory vzdělání se společným odborným základem v téže kategorii vzdělání H

Silné stránky (+)	Slabé stránky (-)
Existuje společný polygrafický základ vždy dvou sobě odpovídajících polygrafických oborů vzdělání kategorie H a L	Nejednotnost Výsledků vzdělávání a Učiva
Hrozby/rizika 🗳️ 🗳️	Příležitosti 😊 😊 😊
Nevstřícný přístup některých škol, které nebudou souhlasit se změnami a nutností orientovat se v novém RVP	Vytvořit společný základ pro výuku vždy dvou sobě odpovídajících polygrafických oborů vzdělání kategorie H a L
Nedostatek času na přípravu k maturitní zkoušce	Přizpůsobit RVP a výuku polygrafických oborů moderním trendům polygrafické výroby
	Opravit nejednotné psaní stejných textů v RVP vždy dvou příbuzných oborů vzdělání kat. H a L
	Možnost ukončení studia s výučním listem pro žáky, kteří by neuspěli u maturitní zkoušky
Závěry	Zdůvodnění
ANO pro uskutečnění aktualizace RVP a současně i pro vytvoření společného vyučovacího základu vždy u dvou příbuzných oborů vzdělání kategorie H a L	RVP je zbytečně obsáhlé a v některých místech zastaralé. Bylo by vhodné Učivo a výsledky vzdělávání nepatrně zkrátit a přizpůsobit novým trendům moderní polygrafické výroby. Při srovnání odborných částí bylo nalezeno několik gramatických chyb a všechny tyto části nejsou psány jednotně (pravděpodobně několik autorů). V rámci polygrafických RVP je možné vytvořit společný odborný základ u kategorií H a L, které vyučují příbuzný obor – třem oborům H odpovídají příslušné obory L. Dle požadavků škol a polygrafických firem by bylo vhodné provést rovněž revizi názvu polygrafických oborů (např. v názvu oboru Tiskař na polygrafických strojích nyní nerozlišujeme, zda se jedná o obor H či L).

Tabulka 22: Možné řešení revize RVP pro obory vzdělání se společným odborným základem mezi kategoriemi vzdělání H a L

3.2 Připomínkování RVP zástupci odborných škol

V rámci přípravných činností k revizím RVP byly monitorovány a sesbírány návrhy na úpravy ve stávajících RVP. Tím byly převážně ze škol získány podklady pro **aktualizaci RVP**. Historie komunikace se školami a sběr připomínek ke stávajícím RVP je evidován v samostatné **PŘÍLOZE 5 – Historie spolupráce škol při revizi RVP**. Jde o přehled spolupracujících škol a oborů vzdělání, které vyučují, včetně kontaktních osob.

První podněty k připomínkování RVP směrem do škol vzešly na jaře 2016 z jednání Sektorové rady pro polygrafii, média a informační služby, která prostřednictvím zástupce VOŠ grafická a SPŠ grafická v Praze 1 vyzvala členy odborné skupiny pro školství při Svazu polygrafických podnikatelů (SPP), tzv. školskou komisi, aby se zabývali připomínkami k RVP polygrafických oborů vzdělání kategorií vzdělání H, L a M s termínem odevzdání 15. 6. 2016. Do revize RVP se v tuto dobu zapojily školy:

- SŠ polygrafická Olomouc
- VOŠ grafická a SPŠ grafická Praha 1
- SŠ mediální grafiky a tisku, s.r.o., Praha 9
- SŠ polygrafická Olomouc
- SOŠ mediální grafiky a polygrafie, Rumburk.

Připomínky k RVP z 1. etapy byly k dispozici počátkem července 2016. Předcházely jim další jednání sektorové rady a společná schůzka odborných garantů NÚV a zástupce ředitele VOŠ grafická a SPŠ grafická a současně předsedy školské komise. Z jednání vyplynulo, že požadavky škol jsou směřovány spíše k oborům vzdělání s maturitní zkouškou. Oborů vzdělání kategorie vzdělání H se v tomto okamžiku týkala připomínka (s ohledem na její genezi velmi podstatná a potřebná) - změna názvů oborů vzdělání *34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích* a *34-53-H/01 Reprodukční grafik*. Dále šlo o návrhy na změnu obsahové náplně odborného vzdělávání v oborech vzdělání kategorie vzdělání L – *34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích* a *34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média*.

V květnu 2016 byl z NÚV adresován dopis všem školám s požadavkem zapojit se na dobrovolné bázi do revizí RVP, zatím oborů vzdělání kategorie vzdělání H. Na výzvu reagovaly tyto 4 školy s výukou polygrafických oborů vzdělání:

- Albrechtova SŠ, Český Těšín, p. o. (koordinátor inkluzí požadavků zaměstnavatelů)
- SPŠ polytechnická – COP Zlín (náměty)
- EDUCA – SOŠ, s.r.o., Nový Jičín (připomínkování)
- SOŠ a SOU Lanškroun (práce v pracovní skupině a připomínkování).

Výše jmenované školy byly koncem června 2016 osloveny garantem NÚV s požadavkem připomínkování odborné části RVP s termínem uzávěrky 21. 9. 2016. Své připomínky nakonec poslaly dvě z nich. V pořadí třetí skupinu připomínek tvoří dokumenty získané ze dvou škol (SOŠ mediální grafiky a polygrafie, Rumburk; VOŠ obalové techniky a SŠ, Štětí), jejichž zástupci se k odborným částem RVP vyjádřili prostřednictvím úkolu zadaného v rámci přípravy jednání Oborové skupiny Polygrafie, které proběhlo v NÚV dne 29. 11. 2016.

Byly zpracovány dvě souhrnné zprávy:

- Specifikace požadavků na úpravu RVP polygrafického oboru vzdělání kategorie vzdělání M Obalová technika (ŠVP Obalový a grafický design); charakteristika výuky tohoto oboru vzdělání ve VOŠ obalové techniky a SŠ ve Štětí (autor PhDr. Jiří Konvalinka, ředitel školy)
- Specifikace požadavků na úpravu RVP polygrafických oborů vzdělání kategorií vzdělání H, L0 a M; charakteristika výuky polygrafických oborů vzdělání v SOŠ mediální grafiky a polygrafie v Rumburku (autor Ivo Šabata, zástupce ředitele školy).

Kompletní sestavu připomínkových odborných částí RVP a dokumentů obsahujících vyjádření ke stávajícím RVP obsahuje **PŘÍLOHA 6 – Připomínkování RVP - školy**.

4. Návrh celkového uspořádání oborů vzdělání (RVP) ve skupině oborů vzdělání 34

S odkazem na výsledky SWOT – analýzy byl nalezen **možný společný odborný základ** u tří dvojic polygrafických oborů vzdělání kategorie vzdělání H a L0:

- 34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích – 34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích
- 34-53-H/01 Reprodukční grafik – 34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média
- 34-57-H/01 Knihař – 34-57-L/01 Technik dokončovacího zpracování tiskovin.

Z výše jmenovaných šesti oborů vzdělání by mohly teoreticky vzniknout:

- a) tři obory vzdělání (Tiskař na polygrafických strojích, Reprodukční grafik, Knihař) se společným odborným polygrafickým základem, který by se vyučoval v 1. ročníku; od 2. ročníku by měly obory zaměření odpovídající buď EQF 3, nebo EQF 4;
- b) jeden obor vzdělání (např. Základy polygrafie) se společným odborným základem v polovině 1. ročníku; od 2. poloviny 1. ročníku by existovalo zaměření pro Tiskaře na polygrafických strojích, Reprodukčního grafika a Knihaře; od 2. ročníku by se výuka dále dělila dle odpovídající úrovně výsledného vzdělání EQF 3, nebo EQF 4.

Situace ad b) je méně pravděpodobná a spíše nerealizovatelná. Na základě ohlasů z odborných škol a od zaměstnavatelů, členů SR pro polygrafii, média a informační služby, je v každém případě žádoucí, aby všechna RVP v oblasti polygrafie prošla aktualizací.

Kromě šesti výše jmenovaných oborů vzdělání by se aktualizace dále týkala těchto RVP:

- 34-57-E/01 Knihařské práce
- 34-56-L/01 Fotograf
- 34-41-M/01 Polygrafie
- 34-42-M/01 Obalová technika

RVP / kategorie vzdělání	E	H + L0	M
Nově koncipované		3, resp. 1	
Inovované (aktualizace)	1	1	2

Tabulka 23: Počet oborů vzdělání navržených pro revizi RVP - skupina oborů vzdělání 34

5. Návrh propojení RVP a PK

Jedním z cílů revize RVP ve středním odborném vzdělávání je usnadnění přechodu žáků na trh práce, což přímo souvisí s propojením RVP a Národní soustavou kvalifikací (NSK), případně jinými kvalifikačními soustavami. Jako pomůcka, která přispěla k lepší orientaci v přehledu všech RVP a profesních kvalifikací (PK) v oblasti polygrafie, byla sestavena tabulka - *Přehled všech oborů vzdělání ve skupině oborů 34 Polygrafie a jejich vazby na Národní soustavu kvalifikací (NSK) a Národní soustavu povolání (NSP)* (viz samostatná **PŘÍLOHA 2**). Podklady pro tuto tabulku byly jednak tabulky vztahů NSP, NSK a RVP vytvořené v letech 2013 a 2014 členy Sektorové rady pro polygrafii, média a informační služby, dále údaje obsažené v Informačním systému NSK (IS NSK) a údaje z webu NSK (www.narodnikvalifikace.cz).

Obory vzdělání a jim odpovídající PK, resp. úplné profesní kvalifikace (ÚPK) jsou v tabulce řazeny podle kategorií vzdělání, resp. kvalifikační úrovně EQF (E – EQF 2, H – EQF 3, L0 a M – EQF 4 a dále EQF 5, 6, 7). Červeně jsou vyznačeny ÚPK v návrhu a neexistence vazeb PK resp. jednotek práce (JP) na RVP.

Návrh propojení RVP s NSK řeší dvě samostatné přílohy:

- **PŘÍLOHA 3** – pro kategorii vzdělání H
- **PŘÍLOHA 4** – pro kategorii vzdělání L0.

Ve dvou tabulkách v Excelu rozdělených do listů byly postupně k oborům vzdělání, k nimž lze přiřadit v NSK odpovídající ÚPK, sestaveny k ÚPK jejich PK a ke každé PK přiřazeny odpovídající kompetence (KMP).

V kategorii H se týká RVP:

- 34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích (ÚPK Tiskař)
- 34-53-H/01 Reprodukční grafik (ÚPK Grafik)
- 34-57-H/01 Knihař (ÚPK Knihař).

V kategorii L0 se týká RVP:

- 34-56-L/01 Fotograf (ÚPK Fotograf).

Jedním z cílů revize RVP by mělo být uspořádání kompetencí žáků v RVP a jejich textová úprava tak, aby tyto kompetence odpovídaly kompetencím standardů PK, které oborově a obsahově odpovídají daným RVP.

Získání ÚPK podmiňuje splnění všech dílčích PK ve skupině. Dle nastavení hodnotících standardů dílčích PK školy mohou zajistit a realizovat pouze některé dílčí PK (u tiskařů např. z důvodu absence velmi nákladných tiskových technologií ve škole i v jejím okolí ve firmách). Tyto dílčí PK by pak byly pro žáky povinné a ověřily by se při závěrečné zkoušce. Ostatní dílčí PK by byly libovolně volitelné dle možností školy a jejích sociálních partnerů.

V rámci této kapitoly je třeba se ještě zmínit o zvláštním postavení PK *34-054-M Mechatronik zařízení v polygrafii*. Tato PK se týká odvětví polygrafie, ovšem jí odpovídající obor vzdělání má RVP *26-41-L/01 Mechanik elektrotechnik*, který patří do skupiny oborů *26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika*. Otázkou je, zda by případné polygrafické zaměření RVP tohoto oboru vzdělání mohlo mít tentýž společný polygrafický základ jako dvojice polygrafických oborů vzdělání zmiňované v kapitole 4 této studie.

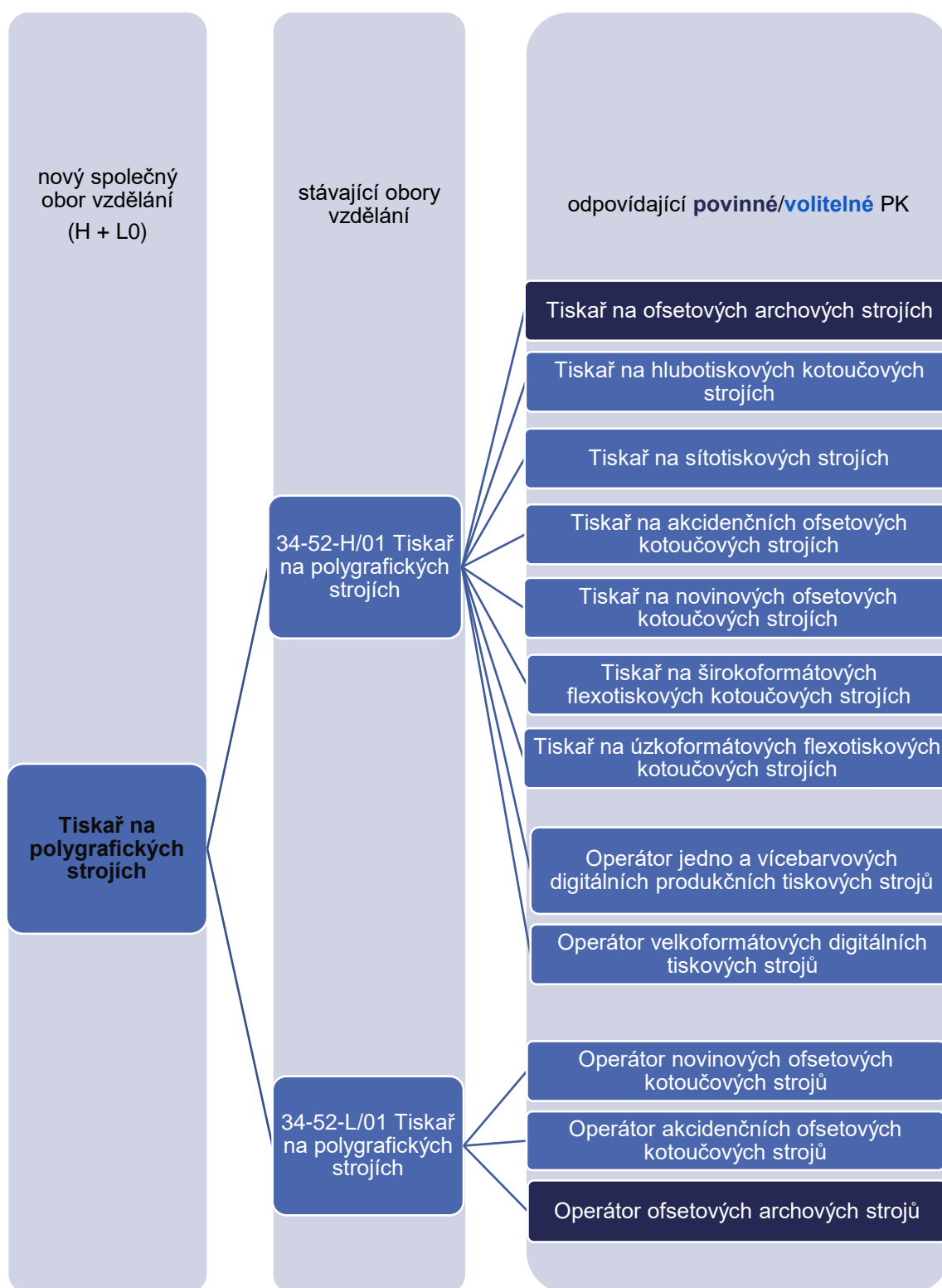
6. Návrh hlavních změn a požadavků ve výsledcích vzdělávání

Hlavní požadavky na revize RVP jsou pro polygrafické obory vzdělání shrnuty v těchto bodech:

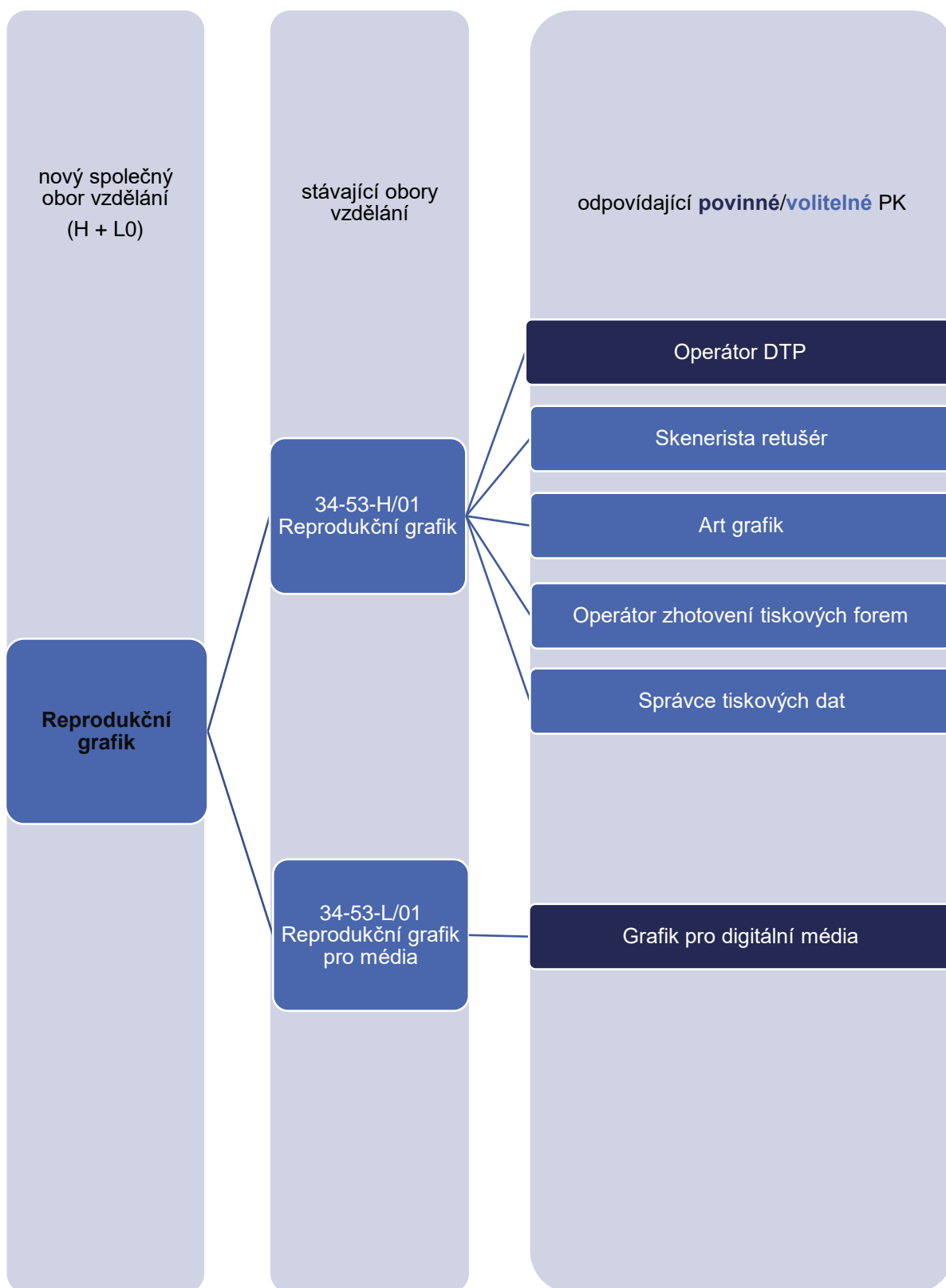
- V rámci aktualizace RVP upravit názvy stávajících RVP polygrafických oborů vzdělání podle požadavků škol (viz **PŘÍLOHA 6**, soubor *RVP Připomínky školská komise SPP...*), v každém případě upravit názvy RVP týkající se povolání Tiskař tak, aby se navzájem odlišily obory vzdělání kategorií vzdělání H a L.

- V rámci aktualizace RVP sjednotit „minimální počet týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání“ v RVP 34-42-M/01 Obalová technika s „minimálním počtem týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání“ v RVP 34-41-M/01 Polygrafie, a tedy snížit tuto hodinovou dotaci ze 135 na 128 týdenních vyučovacích hodin.

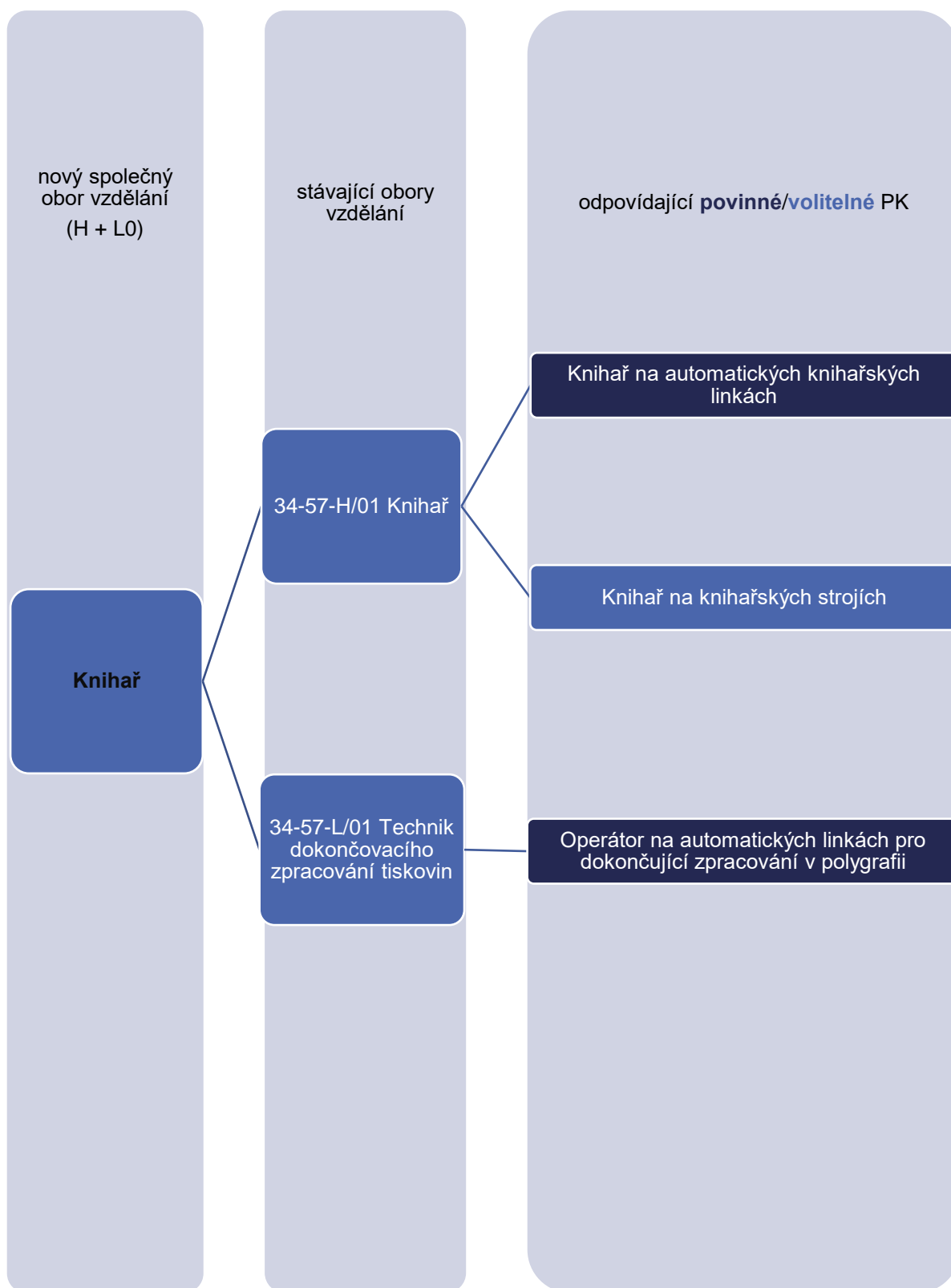
- Upravit odborné kompetence žáků ve stávajících RVP polygrafických oborů vzdělání formou zjednodušení a zobecnění pojmů s cílem vytvořit obsah RVP přehlednější a srozumitelnější.
- Upravit odborné kompetence žáků ve stávajících RVP polygrafických oborů vzdělání tak, aby slovně a obsahově shodovaly s kompetencemi standardů odpovídajících PK v NSK; analýzou RVP bylo zjištěno, že by došlo více k textové úpravě kompetencí než k úpravě jejich obsahu.
- Podpořit návrh na vznik PK, která by měla vazbu na RVP *34-42-M/01 Obalová technika*; aktuálně taková PK v IS NSK chybí.
- Opravit, popř. doplnit *Výsledky vzdělávání* a *Učivo* ve stávajících RVP polygrafických oborů vzdělání vzhledem k vývoji a novým technologiím v polygrafickém průmyslu (digitální tisk, zavádění moderních linek do výroby).
- Ze stávajících tří oborů vzdělání kategorie vzdělání H (*34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích*, *34-53-H/01 Reprodukční grafik*, *34-57-H/01 Knihař*) a tří oborů vzdělání kategorie vzdělání L0 (*34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích*, *34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média*, *34-57-L/01 Technik dokončovacího zpracování tiskovin*) nově koncipovat tři společné obory vzdělání kategorií vzdělání H + L0, které na úrovni RVP popíší požadované výsledky vzdělávání. Bude zde definován společný odborný základ a na něj navazující možné profesní kvalifikace (viz **Graf 19, 20, 21**), které budou jednak povinné (prověří se závěrečnou zkouškou), jednak libovolně volitelné.
- Zvážit možnost společného polygrafického základu v RVP ze skupiny oborů vzdělání 26 – *26-41-L/01 Mechanik elektrotechnik*, a to pro možné zaměření ŠVP *Mechatronik zařízení v polygrafii*, které by mělo vazbu na PK *34-054-M Mechatronik zařízení v polygrafii*.

Graf 19: Profesionální kvalifikace (PK) pro společný obor vzdělání Tiskař na polygrafických strojích

Graf 20: Profesionální kvalifikace (PK) pro společný obor vzdělání Reprodukční grafik

Graf 21: Profesionální kvalifikace (PK) pro společný obor vzdělání Knihař

7. Přílohy

PŘÍLOHA 1 - Analýza ŠVP 34

PŘÍLOHA 2 - Vazby RVP_NSK_NSP_34

PŘÍLOHA 3 - KMP do UNIT_Polygrafie H

PŘÍLOHA 4 - KMP do UNIT Polygrafie L

PŘÍLOHA 5 - Historie spolupráce škol_revize RVP

PŘÍLOHA 6 - Připomínkování RVP_ školy

PŘÍLOHA 7 – SWOT analýza 34

8. Zdroje informací

8.1 Internetové zdroje

- [1] <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Zprava-z-kontroly-prubehu-zaverec>
- [2] <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Inspekci-zpravy>
- [3] Vývoj a změny kvalifikačních potřeb trhu práce v ČR v letech 2000–2025 - M. Lepič, J. Koucký, R. Ryška, M. Zelenka, NÚV 2015:
<http://www.nuv.cz/t/vyvoj-a-zmeny-kvalifikacnich-potreb-trhu-prace-v-cr-v-letech>
- [4] <http://www.narodnikvalifikace.cz/>
- [5] <https://spravce.narodnikvalifikace.cz/>

8.2 Odvětvové studie

- [6] <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-08>
- [7] <http://www.infoabsolvent.cz/Obory/Sds/E/34/3457E01/Nizsi-stredni-odborne-vzdelani-s-vyucnim->
- [8] <http://www.infoabsolvent.cz/Obory/Sds/H/34/3453H01/Stredni-odborne-vzdelani-s-vyucnim->
- [9] <http://www.infoabsolvent.cz/Obory/Sds/L-0/34/3457L01/Uplne-stredni-odborne-vzdelani-s-odbornym-vycvikem->
- [10] <http://www.infoabsolvent.cz/Obory/Sds/M/34/3441M01/Uplne-stredni-odborne-vzdelani-s-maturitou-bez->
- [11] Přehled o počtech žáků podle kategorií, skupin oborů a oborů středního a vyššího odborného vzdělávání, školní rok 2015/2016, Ing. J. Vojtěch, NÚV
- [12] Přehled o počtech žáků podle kategorií, skupin oborů a oborů středního a vyššího odborného vzdělávání, školní rok 2016/2017, Ing. J. Vojtěch, NÚV

8.3 Výsledky projektů a šetření

- [13] KURIKULUM S: Pojetí profilové maturitní zkoušky
- [14] CERMAT: Výsledky MZ
- [15] POSPOLU: <http://www.nuv.cz/pospolu/setreni-a-analyzy>
- [16] PŘEKVAP: <https://koopolis.cz/sekce/knihovna/410-prekvap-profilovy-skupin-odvetvi>
- [17] Tabulka, NÚV: Vazby NSP_NSK_RVP_polygrafie a média 131119
- [18] Tabulka, NÚV: Celkový rozbor vazeb NSK_RVP 2014

9. Seznamy tabulek a grafů

9.1 Seznam tabulek

Tabulka 1: Polygrafické obory vzdělání	6
Tabulka 2: Počet přijímaných žáků a počet škol ve skupině oborů vzdělání 34	7
Tabulka 3: Přehled o počtech žáků ve skupině oborů vzdělání 34 ve srovnání se všemi skupinami oborů vzdělání – školní r. 2015-16 (k 4. 1. 2016) / školní r. 2016-17 (ke 2. 1. 2017) – denní studium.....	9
Tabulka 4: Nezaměstnanost absolventů středních škol s polygrafickými obory vzdělání	15
Tabulka 5: Míra nezaměstnanosti absolventů všech skupin oborů 2012-2016 - stav k dubnu 2016	16
Tabulka 6: Polygrafické obory vzdělání, které realizují JZZZ	20
Tabulka 7: Podíl odvětvových skupin na zaměstnanosti a hrubé přidané hodnotě (r. 2014) .	23
Tabulka 8: Typologie ekonomiky odvětví.....	24
Tabulka 9: Vývoj zaměstnanosti v odvětví Dřevozpracující, papírenský a tiskárenský průmysl	26
Tabulka 10: Vývoj zaměstnanosti v odvětví Vydavatelské a mediální činnosti	26
Tabulka 11: Rozmístění zaměstnavatelů a zaměstnanců dle krajů.....	27
Tabulka 12: Rozložení zaměstnavatelů (NACE 58) dle BISNODE Stability Rating	27
Tabulka 13: Seskupení oborů vzdělání s maturitní zkouškou	28
Tabulka 14: Úspěšnost absolventů u společné části MZ - jaro 2016/jaro 2015 - řádný termín, povinné zkoušky, bez PUP	30
Tabulka 15: Přehled škol, u kterých byla provedena analýza ŠVP	31
Tabulka 16: Přehled analyzovaných ŠVP	32
Tabulka 17: Přerozdělení disponibilních hodin v ŠVP škol z Tabulky 16	34
Tabulka 18: Profesionální kvalifikace v gesci Sektorové rady pro polygrafii, média a informační služby (pouze s vazbou na skupinu oborů vzdělání 34).....	44
Tabulka 19: Profesionální kvalifikace v gesci Sektorové rady pro osobní služby (pouze s vazbou na skupinu oborů vzdělání 34).....	44
Tabulka 20: Polygrafické obory vzdělání, u nichž byla provedena SWOT analýza	47

Tabulka 21: Možné řešení revize RVP pro obory vzdělání se společným odborným základem v téže kategorii vzdělání H	49
Tabulka 22: Možné řešení revize RVP pro obory vzdělání se společným odborným základem mezi kategoriemi vzdělání H a L.....	50
Tabulka 23: Počet oborů vzdělání navržených pro revizi RVP - skupina oborů vzdělání 34 .	53

9.2 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů vzdělání - kategorie vzdělání H a E.....	11
Graf 2: Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů vzdělání - kategorie vzdělání L0	12
Graf 3: Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů vzdělání - kategorie vzdělání M	13
Graf 4: Vývoj počtu absolventů ve skupinách oborů vzdělání - kategorie vzdělání L5	14
Graf 5: Míra nezaměstnanosti absolventů - kategorie vzdělání E	17
Graf 6: Míra nezaměstnanosti absolventů – kategorie vzdělání H	17
Graf 7: Míra nezaměstnanosti absolventů – kategorie vzdělání L0	18
Graf 8: Míra nezaměstnanosti absolventů – kategorie vzdělání L5	18
Graf 9: Míra nezaměstnanosti absolventů – kategorie vzdělání M.....	19
Graf 10: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-52-H/01 Tiskař na polygrafických strojích	35
Graf 11: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-53-H/01 Reprodukční grafik	35
Graf 12: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-57-H/01 Knihař.....	35
Graf 13: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-52-L/01 Tiskař na polygrafických strojích	36
Graf 14: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média.....	36
Graf 15: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-56-L/01 Fotograf	36
Graf 16: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-57-L/01 Technik dokončovacího zpracování tiskovin	37
Graf 17: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-41-M01 Polygrafie..	37
Graf 18: Schéma využití disponibilních hodin v ŠVP oboru vzdělání 34-42-M01 Obalová technika.....	37

Graf 19: Profesní kvalifikace (PK) pro společný obor vzdělání Tiskař na polygrafických strojích	56
Graf 20: Profesní kvalifikace (PK) pro společný obor vzdělání Reprodukční grafik	57
Graf 21: Profesní kvalifikace (PK) pro společný obor vzdělání Knihař	58

NÁRODNÍ ÚSTAV
PRO VZDĚLÁVÁNÍ
Weilova1271/6
102 00 Praha 10
www.nuv.cz